

EUROOPAN TURVALLISUUS- JA YHTEISTYÖJÄRJESTÖN SUOMEN VALTUUSKUNNAN KERTOMUS

*ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen
toiminnasta vuonna 2001*

H e l s i n k i 2 0 0 2

EUROOPAN TURVALLISUUS- JA
YHTEISTYÖJÄRJESTÖN SUOMEN
VALTUUSKUNNAN KERTOMUS

*ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen
toiminnasta vuonna 2001*

ISSN 1457-5418

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2002

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön
parlamentaarisen yleiskokouksen
Suomen valtuuskunta

E d u s k u n n a l l e

Eduskunnan työjärjestyksen 10 §:n mukaisesti Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta antaa kunnioittaen eduskunnalle kertomuksen ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuoden 2001 istuntokaudella.

Helsingissä 7. helmikuuta 2002

Riitta Uosukainen

Gunilla Carlander

SISÄLLYSLUETTELO

1 Tiivistelmä	7
2 ETYJ:n kokonaisorganisaatio ja parlamentaarisen yleiskokouksen rakenne	8
3 Suomi ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnassa	8
4 Parlamentaarisen yleiskokouksen varsinainen toiminta vuonna 2001	9
4.1 Sääntömääräiset kokoukset	9
4.2 Vuoden 2001 täysistunto	10
4.3 Muut päätöslauselmat	11
5 Parlamentaarisen yleiskokouksen työryhmät	11
5.1 Valko-Venäjä-työryhmä	11
5.2 Moldova-työryhmä	13
5.3 Kosovo-työryhmä	14
5.4 Abhasia-työryhmä	15
5.5 Toimintatapojen kehittämistyöryhmä	16
5.6 Välimerenmaiden kontaktiryhmä	16
6 Parlamentaarisen yleiskokouksen muu toiminta	17
6.1 Vaalitarkkailu	17
6.2 Muuta	18
Liitteet	
1 ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta vuonna 2001	19
2 ETYJ:n jäsenvaltiot	20
3 ETYJ:n kokonaisorganisaatio (kaavio)	21
4 ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen organisaatio (kaavio)	22
5 ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen ja komiteoiden puheenjohtajistot	23
6 ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen vuonna 2001 hyväksymät asiakirjat	24

1 Tiivistelmä

ETYJ syntyi prosessina 1960- ja 1970-luvun taitteessa ja vakiintui instituutioksi 1990-luvulla. 1990-luvun alussa Euroopan kahtiajako länsi- ja itäblokkiin murtui, Neuvostoliitto ja Jugoslavia hajosivat ja Saksa yhdistyi. 1990-luvulta alkaen on tapahtunut jatkuvaa kehitystä kansainvälisten turvallisuuspolitiikkaa käsittelevien järjestöjen osalta koko ETYJ-alueella, ja 2000-luvun alussa Euroopan turvallisuusrakenteet ovat muutospaineen kohteena. Tämän kehityksen vaikutukset ETYJ:n toimintaan ja asemaan olivat yleiskokouksen vuoden 2001 pääteema.

ETYJ on tänä päivänä laajin Euroopan turvallisuutta käsittelevä alueellinen yhteistyöfoorum. Järjestöön kuuluvat kaikki Euroopan valtiot sekä Yhdysvallat ja Kanada. Tämä seikka heijastuu sen tapaan käsitellä turvallisuuskysymyksiä kokonaisvaltaisesti sekä erillisiä kriisejä. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta (Jugoslavian liittotasavalta) yksittäisten maiden jäsenyydestä ETYJ:ssä ei ole tarvinnut keskustella tai sitä kyseenalaistaa. Valko-Venäjän jäsenyyttä ETYJ:ssä ei ole kyseenalaistettu, vaikkakin Valko-Venäjän parlamentin edustautuminen ja osallistuminen parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan on aiheuttanut ongelmia.

Keskustelu Euroopan turvallisuusjärjestöjen ja toimijoiden yhteistyömuodoista ja -rakenteista on vilkastunut viime vuosien aikana ja jatkuu ainakin EU:n vuoden 2004 hallitustenväliseen konferenssiin saakka ja / tai kunnes EU:n ja NATO:n nykyinen laajentumisvaihe on selvinyt. ETYJ:n roolia ei voida arvioida irrallaan eikä ottamatta huomioon EU:n ja NATO:n laajentumista ja mahdollisia muita turvallisuusjärjestelyjä Euroopassa. Esim. konfliktien ehkäisy ja kriisinhallinta kuuluvat nyttemmin myös muiden järjestöjen tehtäväkenttään.

Kuten useissa muissa järjestöissä, jotka syntyivät 1900-luvun viimeisinä vuosikymmeninä, ETYJ:n instituutioiden joukkoon luotiin parlamentaarinen yleiskokous. Yleiskokous on kymmenen vuoden aikana luonut itselleen omia toimintamuotoja, jotka vastaavat järjestön yleisiä

tavoitteita ja antavat parlamentaarisen ulottuvuuden ja panoksen mm. ETYJ:n konfliktien ehkäisytoimintaan ja kriisinhallintaan.

ETYJ:n poliittisen roolin korostaminen ja järjestön parlamentaarisen ulottuvuuden vahvistaminen ovat olleet yleiskokouksen presidentin Adrian Severinin päätavoitteita. Severin onkin ehdottanut ministerikomitealle nk. viisaiden ryhmän perustamista pohtimaan järjestön tulevaa roolia ja toimintatapoja. Yleiskokouksen mielestä järjestön eri toiminnoissa ja päätöksenteossa olisi lisättävä avoimuutta ja näkyvyyttä sekä keskusteltava nykyisistä päätöksentekomalleista. ETYJ:n puheenjohtajanaan Romanian ulkoministeri Mircea Geoana on puolestaan korostanut tarvetta vahvistaa järjestön konfliktinestämiskeinoja, kriisien hallintaa ja kriisien jälkiselvittelyä sekä yhteistyötä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa. Ulkoministeri Geoana on myös ilmaissut huolestuneisuutensa taloudellisen eriarvoisuuden lisääntymisestä Länsi- ja Itä-Euroopan välillä.

ETYJ:n instituutiot perustettiin vuonna 1990 hyväksytyssä Pariisin peruskirjassa (*Paris Charter*). ETYJ:n oikeudellisen aseman uudelleen määrittäminen on viime vuosien aikana nousut esille ja siinä yhteydessä parlamentaarisen yleiskokouksen asema järjestön yhtenä instituutiona. ETYJ:n sihteeristön työryhmä valmistelee esitystä ETYJ:n uudeksi perusasiakirjaksi järjestön oikeudellisesta asemasta. Yleiskokouksen presidentti Severin on kiinnittänyt jäsenmaiden parlamenttien huomiota työryhmän toimintaan varmistaakseen, että parlamentaarinen yleiskokous myös tulevaisuudessa tunnustettaisiin yhtenä ETYJ:n pääinstituutiona.

Myönteistä vuoden toiminnassa on ollut mm. Jugoslavian paluu ETYJ:n toimintaan, ETYJ:n edustuston perustaminen Belgradiin ja ETYJ:n edustuston paluu Tshetsheniaan. ETYJ:n edustustoista kaksi (Viro ja Latvia) lopetti toimintansa vuoden lopussa. ETYJ:n edustustolla Kosovossa oli puolestaan haastava tehtävä järjestää Kosovon edustajahuoneen (*Assembly*) vaalit marraskuussa.

Suomen kannalta kertomusvuosi sisälsi paljon myönteistä. Suomen valtuuskunnan varapuheenjohtaja *Kimmo Kiljunen* valittiin yleiskokouksen varapresidentiksi ja *Paula Kokkonen* yleiskokouksen epävirallisen konservatiiviryhmän puheenjohtajaksi. Molemmat jatkavat myös luottamustehtävissä Moldova-, Valko-Venäjä- ja Abhasia-työryhmissä. Suomen valtuuskunnan muut jäsenet ovat myös osallistuneet aktiivisesti yleiskokouksen muihin toimintoihin, kuten vaalitarkkailuun.

Toukokuussa yleiskokouksen Moldova-työryhmä järjesti yhteistyössä Eduskunnan ja Ahvenanmaan maapäivien kanssa menestyksekkään seminaarin itsehallintomalleista. Samoihin aikoihin yleiskokouksen presidentti Adrian Severin teki virallisen vierailun Suomeen. Syksyllä oli vuorossa ETYJ:n ministerikomitean puheenjohtajan Romanian ulkoministerin Mircea Geonan virallinen vierailu Suomeen.

Kertomusvuonna Suomen hallitus on tarjoutunut toimimaan ETYJ:n puheenjohtajanaan vuonna 2008.

2 ETYJ:n kokonaisorganisaatio ja parlamentaarisen yleiskokouksen rakenne

ETYJ:n institutionaalisen rakenteen taustaa on selostettu aikaisemmissa toimintakertomuksissa. ETYJ:n kokonaisorganisaatiokaavio sekä yleiskokouksen kaavio ovat liitteinä 3 ja 4.

Yleiskokouksen tehtävänä on yleisellä tasolla tuoda parlamentaarista panosta ETYJ:n toimintaan. Yleiskokous pyrkii eri toiminnoissaan olemaan läheisessä yhteistyössä ETYJ:n muiden instituutioiden kanssa. Vuoden täysistunnon ja pysyvän komitean kokousten aikana ministerineuvoston puheenjohtaja ja johtavat virkamiehet osallistuvat kokouksiin ja vaihdetaan mielipiteitä ajankohtaisista asioista. Yleiskokouksen presidentti puolestaan esittää puheenvuoron ETYJ:n ministerineuvoston ja tarvittaessa pysyvän neuvoston kokouksissa. Yhteyksien kehittäminen sihteeristöjen välillä on myös ollut ajankohtaista. Yleiskokouksen presidentti tai hänen edustajansa osallistuu myös säännöllisesti ETYJ:n muihin kokouksiin, kuten ministeritroikan ja talousfoorumin kokouksiin.

Yleiskokouksen muissa toiminnoissa yhteistoiminta muiden ETYJ:n elinten kanssa on jatkuvasti lisääntynyt. Vaalitarkkailussa yleiskokouksen luonnollinen yhteistyökumppani on ETYJ:n demokraattisten instituutioiden ja ih-

misoikeuksien toimisto (*ODIHR*). Viime vuosien aikana yhteistyö ETYJ:n kenttäedustustojen kanssa on kehittynyt erityisesti yleiskokouksen nk. demokratiatyöryhmien puitteissa. Vuoden 2001 yleiskokous pani alulle tutustumiskäynnit ETYJ:n edustustoihin (s. 18).

Kertomusvuosi oli ETYJ:ssä poikkeuksellinen siinä, että ministerineuvoston puheenjohtajanaan ja yleiskokouksen presidenttinä toimi samanaikaisesti Romania. Yleiskokouksen suhde järjestön hallitustenväliseen sektoriin on noussut yhä enemmän esille viime vuosien aikana. Vuonna 2002 ETYJ:n puheenjohtajuutta hoitaa Portugali ja vuonna 2003 Hollanti. Suomi on tarjoutunut puheenjohtajamaaksi vuonna 2008.

Yleiskokouksen presidentti (puhemies) valitaan yhdeksi vuodeksi kerrallaan. Presidentti voi tulla uudelleen valituksi kerran, ja kaikki presidentit ovat käytännössä toimineet kaksi vuotta. Heinäkuussa 2001 Adrian Severinille (Romania) ei asetettu vastaehdokasta, joten hän jatkoi yleiskokouksen presidenttinä.

Sen sijaan yleiskokous sai kesällä 2001 kolme uutta varapresidenttiä, ml. *Kimmo Kiljunen*. Varapresidenttien lukumäärä on yhdeksän ja heidän toimikautensa on kolme vuotta.

Komiteoiden puheenjohtajiston vaalit suoritetaan joka vuosi komiteoissa. Yleiskokouksen puheenjohtajiston ja sen komiteoiden kokoonpano ilmenee liitteestä 5. Näiden sääntömääräisten elinten lisäksi yleiskokouksen presidentillä on valtuudet asettaa ad hoc työryhmiä. Poliittisilla ryhmillä ei ole virallista asemaa, mutta yleiskokouksen puitteissa toimii käytännössä viisi ryhmää.

3 Suomi ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnassa

Suomen ETYJ-valtuuskunnan kuusi varsinaista ja kuusi varajäsentä valitaan koko vaalikaudeksi. Valinta on suoritettu huhtikuussa 1999. Valtuuskuntaa johtaa puhemies Riitta Uosukainen (kok). Varapuheenjohtajana toimii Kimmo Kiljunen (sd); valtuuskunnan muut varsinaiset jäsenet ovat Liisa Hyssälä (k), Katja Syvärinen (vl), Gunnar Jansson (r) ja Anni Sinnemäki (vihr) sekä varajäsenet Saara Karhu (sd), Mirja Rynnänen (k), Petri Neittaanmäki (k), Paula Kokkonen (kok), Veijo Puhjo (vl) ja Lea Hiltunen (kd).

Kertomusvuonna Suomen valtuuskunta on jatkanut aktiivista osallistumistaan yleiskokouksen toimintaan sekä sääntömääräisissä kokouk-

sisästä erityistehtävissä. Valtuuskunnan varapuheenjohtaja *Kimmo Kiljunen* valittiin selvin äänestysluvuin heinäkuussa 2001 yleiskokouksen varapresidentiksi, ja hän jatkaa edelleen Moldova-työryhmän puheenjohtajana. Lisäksi Kiljunen johti Moldovan parlamenttivaalien ja Valko-Venäjän presidentinvaalin vaalitarkkailijavaltuuskuntaa. *Paula Kokkonen* on osallistunut yleiskokouksen uuden Abhasia-työryhmän sekä Valko-Venäjän valtakirjatyöryhmän työskentelyyn. Kokkonen osallistui myös Kosovo-työryhmän seminaariin Pristinassa toukokuussa 2001. *Liisa Hyssälä* osallistui siirtolaisaiheiseen konferenssiin Portugalissa lokakuussa 2001, ja Anni *Sinnemäki* seurasi Kosovon aluevaalien toimistusta marraskuussa 2001.

Poliittisilla ryhmillä ei ETYJ:n yleiskokouksessa ole virallista asemaa, mutta ne kokoontuvat yleisistuntojen aikana. Heinäkuussa 2001 *Paula Kokkonen* valittiin konservatiiviryhmän puheenjohtajaksi.

ETYJ-valtuuskunta järjesti sekä toukokuussa että marraskuussa 2001 yhteistyössä eduskunnan WEU- ja NATO-parlamentaarikkojen kanssa perinteiset keskustelutilaisuudet, joissa ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön edustajat selostivat kolmen järjestön nykytilaa ja tulevaisuudennäkymiä omasta näkökulmastaan.

ETYJ-valtuuskunta on muutoinkin pitänyt yhteyttä ulkoasiainministeriön ETYJ:n edustustoon sekä ETYJ:n asioista vastaaviin ulkoministeriön virkamiehiin.

Yleiskokouksen presidentti Adrian Severin suoritti virallisen vierailun Suomeen 30. ja 31. toukokuuta 2001. Vierailunsa aikana hän tapasi eduskunnan puhemiehen Riitta Uosukaisen lisäksi Suomen ETYJ-valtuuskunnan muita jäseniä sekä tasavallan presidentin Tarja Halosen ja valtiosihteerin Jukka Valtasaaren ulkoasiainministeriöstä. Severin osallistui lisäksi yleiskokouksen Moldova-työryhmän järjestämään seminaariin itsehallintomalleista eduskuntatalossa.

ETYJ:n puheenjohtajanaan Romanian ulkoministeri Mircea Geoana teki virallisen vierailun Suomeen syyskuussa.

4 Parlamentaarisen yleiskokouksen varsinainen toiminta vuonna 2001

4.1 Sääntömääräiset kokoukset

Parlamentaarisen yleiskokouksen tehtävänä on seurata ETYJ:n tavoitteiden toteutumista ja keskustella ajankohtaisista aiheista, myötävai-

uttaa demokraattisten instituutioiden vakauttamiseen ETYJ-alueella sekä kehittää ja edistää konfliktien ennaltaehkäisyä ja ratkaisua. Tässä tarkoituksessa parlamentaarinen yleiskokous hyväksyy päätöslauselmia ja tekee ehdotuksia ministerineuvostolle täysistunnossa tai pysyvissä komiteassa.

Parlamentaarinen yleiskokous kokoontuu *täysistuntoon* kerran vuodessa heinäkuussa enintään viisi päivää kestäväan istuntoon, johon osallistuvat jäsenmaiden parlamenttien valitsemat valtuuskunnat. Täysistuntojen yhteydessä kokoontuvat kolme komiteaa (*committees*) sekä pysyvä komitea (*Standing Committee*).

Pysyvän komitean kokouksiin osallistuvat ainoastaan valtuuskuntien puheenjohtajat ja komiteoiden puheenjohtajistot. Kertomusvuonna näitä kokouksia on pidetty kolme (helmikuussa Wienissä, heinäkuussa Pariisissa ja lokakuussa Sintrassa), joihin osallistuivat Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja puhemies *Riitta Uosukainen* ja varapuheenjohtaja *Kimmo Kiljunen*. Pysyvän komitean tehtävänä on valmistella vuoden täysistuntoa sekä toimia yleiskokouksen nimissä täysistuntojen välisenä aikana.

Sekä täysistunto että pysyvä komitea voivat hyväksyä ETYJ:n ministerineuvostolle osoitettuja päätöslauselmia (*resolutions*), mutta päätöksentapa on erilainen. Täysistunnossa tarvitaan enemmistö päätös mutta pysyvän komitean päätös tapahtuu periaatteella konsensus-miinus yksi. Päätöslauselman aikaansaaminen pysyvissä komiteassa on siis huomattavasti vaikeampaa. Pysyvä komitea ei onnistunut hyväksymään päätöslauselmaa helmikuussa, mutta lokakuussa Sintrassa hyväksyttiin yksi päätöslauselma ja yksi julistus.

Puheenjohtajisto (*Bureau*) on vielä suppeampi elin. Sen kokouksiin osallistuvat ainoastaan presidentti ja yhdeksän varapresidenttiä (vrt. liite 5). Puheenjohtajisto kokoontui kertomusvuonna ETYJ:n ministerineuvoston yhteydessä 2. joulukuuta 2001 Bukarestissa ja sen jäsenet (ml. varapresidentti *Kimmo Kiljunen*) seurasivat myös ministerikomitean kokousta.

Laajennetussa kokouksessa (*Expanded Bureau*) puheenjohtajiston kokouksiin (yleensä keväällä) osallistuvat myös komiteoiden puheenjohtajistot, kuten huhtikuussa 2001 Kööpenhaminassa. Puheenjohtajisto päättää mm. ETYJ:n lehdistöpalkinnon (*OSCE Prize for Journalism and Democracy*) saajasta. Palkinto myönnettiin vuonna 2001 kahdelle murhatulle toimittajalle: espanjalaiselle José Luis López de Lacalle ja ukrainalaiselle Georgyi Gongadzelle.

Yleiskokouksen sääntömääräisten komiteoiden lukumäärä on kolme ja ne voivat pääsääntöisesti kokoontua ainoastaan täysistuntojen yhteydessä.

4.2 Vuoden 2001 täysistunto

Vuoden 2001 täysistunto järjestettiin 6.—10. heinäkuuta 2001 Pariisissa. Suomen valtuuskuntaa johti valtuuskunnan varapuheenjohtaja *Kimmo Kiljunen* (poliittinen komitea); valtuuskunnan muut jäsenet olivat *Liisa Hyssälä* (talous-, ympäristö- ja teknologiakomitea), *Paula Kokkonen* (poliittinen komitea), *Katja Syvärinen* (ihmisoikeus- ja humanitaaristen kysymysten komitea), *Anni Sinnemäki* (talous-, ympäristö- ja teknologiakomitea) ja *Leea Hiltunen* (ihmisoikeus- ja humanitaaristen kysymysten komitea). Perinteisesti yleiskokous käsittelee yhtä laajempaa poliittista aihetta (pääteema) vuodessa mutta tämän lisäksi täysistunto voi hyväksyä lisäaiheita (*supplementary items*).

Vuoden *pääteema* oli Euroopan turvallisuus ja konfliktien ennalta ehkäisy: ETYJ:n haasteet 2000-luvulla (*European Security and Conflict Prevention: Challenges to the OSCE in the 21st century*). Aihe oli laaja-alainen ja liittyi ETYJ:n perustehtävään ajankohtana, jolloin keskustelu Euroopan turvallisuuspoliittisista rakenteista jatkui vilkaana. Pääaiheen päätöslauselma sekä lisäaiheiden päätöslauselmat muodostavat yhdessä Pariisin loppuasiakirjan (*Paris Declaration*), joka on laaja asiakirja (liite 6). New Yorkin syyskuun 11. päivän tapahtumien vaikutukset tulevat punnittaviksi ensi vuoden istunnossa.

Poliittisen ja turvallisuuskomitean (I komitea) päätöslauselmaehdotus pääaiheesta herätti erityisen vilkasta keskustelua. Tekstissä viitattiin mm. turvallisuuspoliittiseen keskusteluun EU:ssa ja sen vaikutuksiin EU:n ulkopuolisiin maihin sekä EU:n turvallisuuspoliittisten toimien parlamentaariseen seurantaan.

Yleiskokouksen kakkoskomitea käsittelee turvallisuuspolitiikan taloudellisia, tieteellisiä, teknologia- ja ympäristöulottuvuuksia. Päätöslauselmassa korostettiin mm. näiden tekijöiden merkitystä pysyvän turvallisuuden ja vakauden aikaansaamiseksi ja ylläpitämiseksi. Esimerkkeinä konkreettisista toimista otettiin esille mm. pienten- ja keskisuurten yritysten asema sekä tasa-arvon edistäminen yhteiskunnan kaikilla aloilla.

Liisa Hyssälä otti osaa keskusteluun komiteassa ja totesi, että kansainvälisillä parlamen-

taarisilla foorumeilla on nyt ryhdyttävä pohtimaan keinoja, miten pystyttäisiin ohjamaan kehitystä kohti vakaata, ympäristön kannalta kestäväää talouskasvua ja pienempää eriarvoisuutta. Olisi löydettävä tapa, jolla nämä kysymykset saadaan avoimeen demokraattiseen käsittelyyn kansainvälisissä talousjärjestöissä. Informaatio- ja kommunikaatioteknologia on toistaiseksi lisännyt kehityseroja rikkaiden ja köyhien maiden välillä. Tarvittaisiin EU:n eEurooppa-ohjelman kaltaisia selkeitä tavoitteita myös Itä-Eurooppaan ja maailmanlaajuisesti köyhien maiden kansalaisten auttamiseksi, totesi lopuksi ed. Hyssälä.

Yleiskokouksen kolmas komitea käsittelee turvallisuutta demokratian, ihmisoikeuksien ja humanitaarisen toiminnan näkökulmasta. Päätöslauselmatekstissä keskityttiin voimakkaasti vähemmistöjen asemaan ja viitattiin ETYJ:n, EN:n ja YK:n asiakirjoihin ja sopimuksiin. Ainoana esimerkkinä mainittiin romanivähemmistöt.

Täysistunnossa käsiteltiin 11 *lisäaihetta*, joiden aihepiiri oli suppeampi ja täsmällisempi. Vuoden täysistunnon lisäaiheet käsittelevät toisaalta tilannetta eräissä jäsenmaissa ja alueilla ja toisaalta eräitä ajankohtaisia ongelmia ja periaatteellisia kysymyksiä, jotka liittyvät ETYJ:n pääperiaatteisiin, kuten lehdistön vapaus.

Kimmo Kiljunen piti yleiskeskustelun yhteydessä puheenvuoron Moldova-työryhmän ehdotuksesta päätöslauselmaksi (1) *Moldovan tilanteesta*. Päätöslauselma oli osa työryhmän pyrkimystä myötävaikuttaa yhteisymmärryksen ja keskustelupohjan aikaansaamiseksi Transdnistriin kriisin osapuolten välillä. Päätöslauselmassa korostetaan aikaisempaa voimakkaammin konfliktin taloudellisia ulottuvuuksia (salaus, järjestäytynyt rikollisuus, korruptio) ja kehoitetaan työryhmää harkitsemaan mahdollisuutta kutsua koolle taloudellisten asiantuntijoiden ryhmä tutkimaan tätä osaa ongelmaa. Lisää Moldovan tilanteesta sivuilla 13—14.

Päätöslauselma *Ukrainasta* (2) oli lyhyt ja sisälsi vetoomuksen selvittää ukrainalaisen toimittajan Georgiy Gongadzen murha sekä suosituksen Ukrainan hallitukselle jatkaa poliittista ja taloudellista uudistustyötä.

Päätöslauselma *Kaukasian tilanteesta* (3) keskittyy Tshetshenian tilanteeseen, ja siinä toivottiin mm. , että ETYJ:n edustuston paluu Tshetsheniaan edesauttaisi rauhanomaisen ratkaisun aikaansaamista. Päätöslauselmassa *Kaakkois-Euroopan tilanteesta* (4) käytiin läpi kehitystä ja ongelmia Jugoslavian liittotasavallassa, Kroa-

tiassa, Bosnia ja Hertsegovinassa sekä Makedoniassa.

ETYJ:n yleiskokous ottaa myös kantaa kehitysilmiöihin, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti turvallisuuden, demokratian ja ihmisoikeuksien toteuttamiseen ETYJ:n alueella. Kertomusvuonna hyväksyttiin päätöslauselmia lehdistön vapaudesta (5), kuolemanrangaistuksen poistamisesta (6), kidutuksen, kiristyksen ja pahoinpitelyn estämisestä (7) sekä ihmiskaupan vastustamisesta (8).

Päätöslauselmassa kansainvälisen rikollisuuden ja korruption vastaisesta taistelusta ETYJ-alueella (9) otettiin kantaa ongelmaan yleisellä tasolla. Romaniassa toimii alueellinen keskus (*SECI Southeastern Europe Cooperative Initiative Regional Center for Combating Trans-Border Crime*), jonka toimintaan osallistuu 11 Kaakkois-Euroopan valtiota (Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Bulgaria, Jugoslavian liittotasavalta, Kroatia, Makedonia, Moldova, Romania, Slovenia, Turkki ja Unkari). Pariisissa hyväksytty päätöslauselma (10) sisältää vetoamuksen ETYJ:n jäsenmaille tuesta SECI:n toimintaa var-ten.

Päätöslauselma (11) avoimuuden lisäämisestä ETYJ:n toimintaan sisältää ehdotuksen perustaa ad hoc työryhmä pohtimaan avoimuuden lisäämistä järjestössä, myös järjestöjen eri instituutioiden välillä. Presidentti Severin asetti työryhmän kesällä 2001. Työryhmän puheenjohtajana toimii Steny Hoyer (USA).

4.3 Muut päätöslauselmat

Pysyvä komitea hyväksyi lokakuussa 2001 Sintrassa yksimielisesti yhden julistuksen ja yhden päätöslauselman. Julistus käsitteli turvallisuutta ja solidaarisuutta (*Security through solidarity*) sekä tilannetta New Yorkin tapahtumien 11. syyskuuta jälkeen. Päätöslauselmaehdotuksen ETYJ:n parlamentaarisen ulottuvuuden kehittämistä (*On enhancing the Parliamentary Dimension of the OSCE*) teki Unkarin valtuuskunta.

5 Parlamentaarisen yleiskokouksen työryhmät

Yleiskokouksen puitteissa on jo muutaman vuoden ajan toiminut työryhmiä, nk. demokraattiryhmät. Sääntöjen mukaisesti (*Rule 33.5*) py-

syvä komitea päättää presidentin esityksestä tällaisten työryhmien perustamisesta. Presidentti myös nimeää ryhmän puheenjohtajan ja sen muut jäsenet. Työryhmät toimivat yhteistyössä ETYJ:n kenttäedustustojen sekä muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa ja raportoivat tarvittaessa suullisesti ja / tai kirjallisesti pysyvälle komitealle. Vuoden 2001 lopussa toimi viisi varsinaista ad hoc työryhmää ja yksi kontaktiryhmä.

5.1 Valko-Venäjä-työryhmä

Valko-Venäjän neuvotteluryhmä perustettiin vuonna 1998, ja sen mandaatti poikkeaa muista demokraattiryhmistä siinä, että tarkastelun kohteena on erään maan koko poliittinen rakenne ja demokraattisten instituutioiden toimivuus. Työryhmän taustaa on selostettu seikkaperäisemmin edellisten vuosien kertomuksissa. Maan perustuslaillinen tilanne ja presidentti Lukashenkon suhtautuminen kansainvälisen yhteisön esittämään kritiikkiin ja toimintaan ovat edelleen ongelmallisia.

Työryhmän ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Adrian Severin Romaniasta, joka kuitenkin luopui tehtävästä vuonna 2001. Ryhmän nykyinen kokoonpano on seuraava: puheenjohtaja Uta Zapf (Saksa), varapuheenjohtaja Ihor Ostach (Ukraina) ja jäsenet Nino Burjanadze (Georgia), Urban Ahlin (Ruotsi), Antonio Reis (Portugali) ja Helena Demakova (Latvia).

Neuvotteluryhmän tavoitteena on edistää demokraattista kehitystä Valko-Venäjällä aikaansaamalla vuoropuhelua hallituksen ja opposition välillä ja täten edesauttaa kansallista sopua. Ryhmä on alusta alkaen toiminut läheisessä yhteistyössä suurlähettiläs Hans-Georg Wieckin johtaman ETYJ:n edustuston (*OSCE Mission*) kanssa Minskissä. Työryhmä on myös raportoinut työstään suoraan ministerineuvostolle ja toiminut nk. troikan puitteissa (ks. alla).

Alussa ryhmän eräs tärkeä pitkän tähtäimen tavoite oli myötävaikuttaa siihen, että Valko-Venäjällä järjestettäisiin vapaat ja demokraattiset parlamentti- ja presidentinvaalit.

Parlamenttivaalit järjestettiin lokakuussa 2000, mutta ne eivät tuoneet ratkaisua. Kansainvälisen yhteisön arvio näistä vaaleista oli selkeän kielteinen. Vaalit eivät vastanneet ETYJ:n standardeja vapaista ja demokraattisista vaaleista.

Vaalien myötä ETYJ:n parlamentaarinen yleiskokous oli uudenlaisen ongelman edessä, kun helmikuussa 2001 yleiskokouksen pysyvän

komitean kokoukseen saapui sekä uuden parlamentin että vanhan 13. korkeimman neuvoston edustajia. Pysyvä komitea joutui ratkaisemaan kysymyksen, miten suhtautua kansalliseen valtuuskuntaan, joka edusti epätydyttävien vaalien tuloksena muodostunutta parlamenttia.

Asia annettiin valtakirjatyöryhmän (*Credentiaals committee*) valmisteltavaksi. Työryhmää johti Tone Tingsgård (Ruotsi) ja sen jäsenet olivat helmikuussa 2001 Charles Janssens (Belgia), Kazys Bobelis (Liettua), Geertje Lycklama à Nijholt (Hollanti) ja Antonio Reis (Portugali). *Paula Kokkonen* liittyi työryhmän jäseneksi kesäkuussa 2001.

Työryhmä on koko ajan johdonmukaisesti pyrkinyt kuulemaan sekä uuden että ”vanhan” parlamentin edustajia. Työryhmä ehdotti helmikuussa 2001, että Valko-Venäjän paikka jätettäisiin tyhjäksi, kunnes demokraattiset olot ovat palanneet maahan. Valko-Venäjän uuden parlamentin ja vanhan 13. korkeimman neuvoston edustajille olisi kuitenkin annettu tilaisuus esittää näkemyksensä tilanteesta Valko-Venäjällä 10. istunnossa Pariisissa heinäkuussa 2001. Venäjän valtuuskunta Armenian valtuuskunnan tukemana vastusti työryhmän ehdotusta viitaten mm. siihen, että yleiskokouksen säännöissä ei ole määritelty perusteita valtuuskuntien valtakirjojen hylkäämisestä. Koska pysyvän komitean päätökset edellyttävät konsensus-miinus-yksi periaatetta, työryhmän esitys hylättiin, mutta Valko-Venäjän paikka jäi silti käytännössä tyhjäksi.

Valtakirjatyöryhmä oli saman ongelman edessä heinäkuussa ja lokakuussa 2001, mutta koska poliittinen tilanne ei ollut muuttunut, Valko-Venäjän valtuuskuntaa ei nytkään voitu hyväksyä.

Venäjän duuma on johdonmukaisesti vedonnut Valko-Venäjän valtuuskunnan valtakirjojen palauttamisen puolesta. Heinäkuussa 2001 Venäjän duuma hyväksyi virallisen vetoituksen, joka toimitettiin kaikille ETYJ-maille tiedoksi. Lokakuussa 2001 ennen pysyvän komitean kokousta Sintrassa Venäjän duuma tiedusteli suurlähetystönsä välityksellä Suomen valtuuskunnan kantaa.

Suomi on johdonmukaisesti tukenut ETYJ:n linjaa ja päätelmiä koskien Valko-Venäjän edustautumista sekä ETYJ:n kansainvälisiä pyrkimyksiä (mm. ETYJ:n mission toimintaa Minskissä), joiden myötä vältetään Valko-Venäjän eristäytymistä kansainvälisestä yhteistyöstä kuitenkin kunnioittaen demokratian ja oikeusvaltion periaatteita.

Helmikuusta 2000 lähtien on toiminut kan-

sainvälinen nk. Valko-Venäjä-troikkaryhmä, joka koostuu ETYJ:n ja EN:n parlamentaaristen yleiskokousten sekä Euroopan parlamentin edustajista. Vaalien suhteen troikka muotoili neljä tärkeintä kriteeriä vapaille demokraattisille vaaleille: vaalijärjestelmän avoimuus, opposition tasapuolinen mahdollisuus esiintyä mediassa, poliittisen opposition tasa-arvoinen kohtelu sekä parlamentin toiminnan ja tehtävien määrittäminen. Troikka korosti edelleen, että presidentinvaalien koko prosessi ehdokasasettelusta ääntenlaskentaan on tarkkailun kohteena.

Syyskuussa 2001 seurasi Valko-Venäjän presidentinvaalit. *Kimmo Kiljunen* toimi ETYJ:n puheenjohtajan erityisedustajana Valko-Venäjän presidentinvaalien vaalitarkkailuvaltuuskunnan vetäjänä. Vaalitarkkailijavaltuuskuntaa nimitettiin suppeaksi (*limited*) sillä Valko-Venäjän virallinen kutsu ODIHR:lle saapui niin myöhään, ettei ollut mahdollista seurata vaalivalmistelujen alkuvaiheita. Lisäksi ODIHR:n kahdelta edustajalta evättiin viisumianomus, minkä johdosta ODIHR peruutti esivaltuuskuntavierailunsa elokuussa. Kimmo Kiljunen kuitenkin suoritti alustavan tutustumismatkan elokuussa 2001 sekä johti lopullista valtuuskuntaa vaalien alla. Vaalitarkkailijoita saapui noin 40 noin 14 maasta. Vaalitarkkailu suoritettiin yhteistyössä ODIHR:n, EN:n ja Euroopan parlamentin kanssa.

Presidentinvaaleissa oli lopulta kolme ehdokasta: istuva presidentti Alexandr Lukashenko, Sergey Gaydukevich ja yhdistetyn opposition ehdokas Vladimir Goncharik. Vaaleissa Alexandr Lukashenko sai äänistä 75,6 % ja opposition pääehdokas Vladimir Goncharik 15,4%. Äänestysprosentiksi ilmoitettiin 83,9.

Loppuarvio vaaleista oli kielteinen, mutta myönteisiä kehityspiirteitä oli myös kirjattu. Opposition onnistui nyt ensimmäistä kertaa järjestäytymään yhteiseen rintamaan Valko-Venäjällä ja oli merkkejä demokraattisen pluralistisen kansalaisyhteisön synnystä. Vaalitarkkailijoiden havainnot on kirjattu yksityiskohtaisesti laajaan raporttiin. Itsenäisten valtioiden yhteisön (IVY) tarkkailijat hyväksyivät vaalien tuloksen.

Presidentti Severin on viitannut ETYJ:n, EN:n ja Euroopan parlamentin nk. troikan toimintaan sekä kansainvälisen yhteisön pyrkimysiin ja haluun estää Valko-Venäjän eristäytymistä ja tukea demokraattisia voimia maassa.

Troikka on vierailut useamman kerran Valko-Venäjällä tavaten maan korkeinta poliittista johtoa (ml. presidentti Lukashenko) sekä opposition ja kansalaisjärjestön edustajia. Presiden-

tinvaalien jälkeen troikka on joutunut arvioimaan uudelleen toimintaansa ottaen huomioon, että presidentti Lukashenko johtaa Valko-Venäjää vielä useamman vuoden ajan. Troikan uudessa suhtautumisessa heijastuu luonnollisesti kolmen järjestön suhtautuminen ao. ongelmaan. Troikka jatkaa toimintaansa ja pyrkii panostamaan pitkäjänteiseen toimintaan demokraattisen ja pluralistisen kansalaisyhteisön kehittämiseksi. Myös työryhmä katsoo, että olisi vältettävä Valko-Venäjän eristäytyminen eurooppalaisesta yhteistyöstä.

5.2 Moldova-työryhmä

Euroopan köyhin valtio Moldova on kauan ollut sekä poliittisessa että taloudellisessa ahdingkotilassa, jonka yksi merkittävä syy on ollut kiista Transdnestrian alueen asemasta. Moldovan tasavallan itäosassa sijaitseva Transdnestrian alue julistautui syyskuussa 1990 itsenäiseksi. Moldovan tasavalta on siitä lähtien sekä yksin että kansainvälisen yhteisön myötävaikutuksella yrittänyt ratkaista ongelmaa. Tavoitteena on määritellä Transdnestrian alueen asema Moldovan tasavallan puitteissa sekä varmistaa, että Venäjän sotilasjoukkojen poisvetäminen tapahtuu vuoden 2002 loppuun mennessä ETYJ:n Istanbulin huippukokouksessa joulukuussa 1999 hyväksytyn loppuasiakirjan mukaisesti. Viimeksi mainittua toimintaa seuraa ETYJ:n arviointiryhmä. Arviointiryhmän toimintaa vaikeutti pitkään Transdnestrian johdon haluttomuus päästää vieraita alueelleen.

Ongelman tausta on selostettu ETYJ:n Suomen valtuuskunnan vuoden 2000 toimintakertomuksessa, sillä vuoden 2000 alussa ETYJ:n parlamentaarinen yleiskokous perusti Moldova-työryhmän *Kimmo Kiljusen* johdolla. Ryhmän tavoitteena on edistää parlamentaarista vuoropuhelua konfliktin osapuolten kesken ja sitoa keskusteluihin mukaan ETYJ-parlamentaarikoita myös niistä maista, joilla on suoraa intressiä alueella. Työryhmä on tavannut Moldovan tasavallan ja Transdnestrian alueen poliittista johtoa. Työryhmän myötävaikutuksella Transdnestrian edustajilla olisi ollut mahdollisuus osallistua yleiskokouksen istuntoihin vuosina 2000 ja 2001 Moldovan tasavallan valtuuskunnan jäseninä. Transdnestria ei kuitenkaan ole suostunut tähän järjestelyyn.

Työryhmä on alusta alkaen toiminut läheisessä yhteistyössä ETYJ:n Moldovan edustuston ja muiden kansainvälisten järjestöjen (kuten YK)

kanssa ja raportoinut työstään ETYJ:n ministerineuvostolle.

Kiista Transdnestrian alueen tulevaisuudesta on siis sekä sisäpoliittinen moldovalainen ongelma että kansainvälinen kiistakysymys. Venäjällä on merkittävä rooli ratkaisun kannalta. Venäjä voi vaikuttaa sekä suoraan että ETYJ:n kautta. Venäjän duumassa toimii erillinen Transdnestria-komissio Jevgeni Primakovin johdolla ja IVY-maiden yleiskokouksessa komissio Boris Nikolajevits Postuhovin johdolla. Venäjä on kytkenyt sotilasjoukkojen poisvetämisen Transdnestrian alueelta kriisin poliittiseen ratkaisuun. Venäjän vaikutusvalta ja halukkuus vaikuttaa Transdnestriassa on ratkaiseva seikka.

Venäläisten sotilasjoukkojen poisvetäminen Transdnestrian alueelta on myönteinen asia Moldovan johdolle mutta vaarantaa Transdnestrian johdon ja erityisesti ”presidentti” Smirnovin mahdollisuuksia jatkaa. Transdnestrian johto vaatiikin taloudellista kompensatiota sotilasjoukkojen ja ammusvarastojen poistamisesta. Marraskuussa 2001 Venäjä on vetänyt pois raskaan kalustonsa Transdnestiasta.

Pitkään Moldovan sisäpoliittista tilannetta hallitsi kiista presidentin ja parlamentin välillä, joka vaikutti myös edellytyksiin ratkaista Transdnestrian konfliktia. Moldovan perustuslain mukaan parlamentti valitsee maan presidentin. Edelliset parlamenttivaalit järjestettiin vuonna 1998, ja tämän parlamentin oli määrä valita uusi presidentti vuonna 2000. Parlamentti ei kuitenkaan monista yrityksistä huolimatta onnistunut valitsemaan presidenttiä vuonna 2000, joten joulukuussa 2000 presidentti Lucinschi hajotti parlamentin ja määräsi uudet parlamenttivaalit pidettäväksi helmikuussa 2001. Uusi parlamentti valitsi sitten uuden presidentin. Vaalisarja toteutettiin sääntöjen mukaisesti ja johti kommunistisen puolueen voittoon. Parlamenttivaalit järjestettiin 25.2.2001 ja presidentinvaalit 4.4.2001. Äänestäminen ei kuitenkaan onnistunut Transdnestrian alueella, sillä alueen johto esti äänestyspaikkojen perustamista.

Näiden vaalien seurauksena kommunistinen puolue sai enemmistön parlamentissa, joka valitsi odotetusti oman puolueensa ehdokkaan Vladimir Voroninin presidentiksi huhtikuussa. Poliittisesti yhdenmukainen korkein johto on edistänyt vuoropuhelua sekä Moldovan tasavallan johdon ja Transdnestrian edustajien välillä, että Moldovan ja Venäjän välillä, mutta mitään lopullista ratkaisua ei ole saavutettu.

Kansainvälisen yhteisön, ml. ETYJ arvio molempien vaalien toimituksesta oli myönteinen.

Vaaleja pidettiin oikeudenmukaisina ja demokraattisina. ETYJ:n parlamenttivaalien vaalitarkkailuvaltuuskuntaa johti *Kimmo Kiljunen* ja siihen osallistui yli 30 kansanedustajaa 13 maasta. Vaalitarkkailu järjestettiin yhteistyönä ETYJ:n ja Euroopan neuvoston yleiskokousten sekä ODIHR:n kanssa.

Uusi presidentti Vladimir Voronin julisti ulkopolitiisessa ohjelmassaan tärkeimmiksi tavoitteiksi yhteistyön lisäämisen Venäjän kanssa, integroitumisen eurooppalaisiin yhteistyörakenteisiin sekä Transdnestrian kiistan ratkaisemisen. Moldova liittyi Venäjän ja Valko-Venäjän liittoon tarkkailijana (ei siis jäsenenä) ja lupasi harkita venäjän kielen virallistamista.

Parlamentaarisen yleiskokouksen Moldova-ryhmän toimintasuunnitelmassa oli pitkään ollut tavoitteena järjestää kansainvälinen *seminaari itsehallintomalleista*, jossa esitettäisiin Ahvenanmaan mallia paikan päällä. Tämä seminaari voitiin toteuttaa pian vaalien jälkeen 28.5.-1.6.2001 Suomen eduskunnassa Helsingissä sekä Maarianhaminassa. Transdnestria on Moldovan tasavaltaan kuuluva osa, joka ei haluaisi kuulua Moldovaan (ainakaan sen johto ei haluaisi), jonka väestöpohja poikkeaa muun Moldovan väestöstä ja jonka talous on riippuvainen venäläisten sotilasjoukkojen läsnäolosta. Kriisin eräs ratkaisumalli voisi olla löytää Transdnestrialle tilanteeseen sopiva itsehallintomalli. Toukokuussa 2001 järjestetyssä seminaarissa esitettiin Ahvenanmaan mallia.

Seminaari onnistui lähes täydellisesti. Neljäkymmentä poliitikkoa ja diplomaattia kahdeksasta maasta (Moldovasta, Venäjältä, Romaniasta, Kanadasta, Ruotsista, Sloveniasta, Sveitsistä ja Suomesta) ml. kaikki konfliktin pääneuvottelijat Moldovasta, Venäjältä, Ukrainasta ja Transdnestriasta sekä ETYJ:n Moldovan edustuston päällikkö suurlähettiläs Hill, osallistuivat seminaariin. Ohjelma järjestettiin yhteistyössä ETYJ:n Moldova-työryhmän, Suomen eduskunnan, Ahvenanmaan maapäivien ja Suomen ulkoasiainministeriön kanssa. Eduskunnan puhemies *Riitta Uosukainen* ja *ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja* avasivat seminaarin ja *tasavallan presidentti Tarja Halonen* otti vastaan seminaarin osanottajat viimeisenä päivänä. ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen *presidentti Adrian Severin* osallistui seminaarin päätösjaksoon, ennen kuin hän aloitti virallisen vierailunsa Suomeen.

Luentojen pohjalta käsiteltiin eri itsehallintomalleja (tri Andreas Gross, Sveitsi) ja eurooppalaisia standardeja vähemmistöjen asemasta

(*Gunnar Jansson*) ja kuultiin kokemuksia konfliktin ratkaisumalleista (tri Gerard Fischer, UNMIK). Ahvenanmaalla osanottajat tutustuivat konkreettisesti ahvenanmaalaiseen itsehallintomalliin ja toimintatapaan.

Osanottajat arvioivat yleisesti, että tapahtuma antoi lisäevästyä eri osapuolille.

Vuoden täysistunnossa heinäkuussa 2001 Pariisissa Moldova tuli esille päätöslauselman muodossa. Tässä vaiheessa oli edetty jo jonkin verran poliittisella tasolla, joskin Transdnestrian johdon asennoituminen oli edelleen torjuva. Viimeksi mainittuun vaikuttavat ratkaisevasti taloudelliset seikat. Päätöslauselmassa korostettiin edistymistä sotilasjoukkojen vetäytymisessä ja neuvotteluissa tämän taloudellisista vaikutuksista. Päätöslauselmassa otettiin myös esille tarve tutkia kriisin taloudellisia ulottuvuuksia, toisaalta Transdnestrian alueen taloudellista integroitumista muuhun Moldovaan ja toisaalta koko Moldovan taloudellisen elpymisen edellytyksiä.

Koko toimintansa aikana Moldova-työryhmä on pyrkinyt avoimeen vuoropuheluun kaikkien Transdnestrian konfliktin osapuolten kanssa Moldovassa sekä avainasemassa olevien muiden ETYJ-maiden kanssa kuten Venäjä, Romania, Ukraina ja Yhdysvallat. Kuten edellä on todettu Venäjän duumassa toimii Transdnestria-komissio. Washingtonissa Yhdysvaltain kongressin Euroopan turvallisuus- ja yhteistyövaliokunta (*Commission on Security and Cooperation in Europe*) seuraa läheisesti tilannetta.

USA:n kongressin valiokunta järjesti kuulemistilaisuuden 25.9.2001, jossa *Kimmo Kiljunen* esitteli työryhmän toimintaa ja arvionsa tilanteesta. Kiljunen korosti puheenvuorossaan venäläisten sotilasjoukkojen poisvetämisen tärkeyttä ja arvioi mm., että Venäjä on nyt käynnistänyt asevarikkojen purun ja joukkojen vetäytymisen ja ryhtynyt tuhoamaan aseita paikan päällä. Alueen ja koko maan surkea taloudellinen tilanne ei ole suotuista pysyvän poliittisen ratkaisun aikaansaamiselle, joten ongelman taloudelliseen ulottuvuuteen olisi myös panostettava.

Työryhmän seuraava tavoite on vierailulla alueella vuoden 2002 alussa.

5.3 Kosovo-työryhmä

Yleiskokouksen Kosovo-työryhmä perustettiin vuonna 2000, ja sen puheenjohtajana toimii Rita Süßmuth (Saksa). Työryhmän muut jäsenet vuoden 2001 lopulla olivat Elisabeth Meijer (Hollanti), Giovanni Kessler (Italia), Bruce

George (Iso-Britannia), Alcee Hastings (Yhdysvallat) ja Konstantin Kosachev (Venäjä). Työryhmän toimintatausta on selostettu edellisessä toimintakertomuksessa.

Työryhmän toiminnan pääpainoalueiksi on vahvistunut vuoden 2001 aikana naisten, lasten ja nuorten aseman edistäminen, vähemmistöjen aseman parantaminen sekä vuoropuhelun tukeminen Pristinan ja Belgradin välillä.

Heti tammikuussa 2001 työryhmä kokoontui Berliinissä, jossa edellä mainitut painopistealueet päätettiin. Työryhmä joutui kuitenkin toteamaan, että resurssien puute estäisi työryhmää panemasta alulle omia hankkeita, mutta että työryhmä haluaa toiminnallaan kiinnittää huomiota edellä mainittuihin ongelma-kohtiin.

Toukokuussa 2001 työryhmä vieraili Belgradissa ja järjesti Pristinassa *seminaarin naisten asemasta politiikassa*. Seminaarin puitteissa työryhmän jäsenet sekä *Paula Kokkonen* Suomesta keskustelivat Kosovossa toimivien pääpuolueiden naisedustajien kanssa naisten toiminnasta politiikassa, kokemuksistaan ja vaikeuksistaan sekä miten naisten aseman edistämistä voida tuoda esille esim. hallitusohjelmissa.

5.4 Abhasia-työryhmä

Georgian kaakkoisosassa sijaitseva Abkhasian alue on muodostunut erääksi ETYJ:n nk. jäädytetyiksi kriisialueeksi. Neuvostoliiton hajotessa 1990-luvun alussa Georgia julistautui itsenäiseksi tasavallaksi lokakuussa 1990. Ensimmäiset demokraattiset parlamenttivaalit järjestettiin vuonna 1993, ja vuoden 1995 parlamenttivaalien jälkeen poliittinen ja perustuslaillinen tilanne vähitellen vakiintui presidentti Shevardnanzen johdolla. Georgiaan kuuluu kolme autonomista aluetta, Abhasia, Ossetia ja Adjaria, joista ainoastaan viimeksi mainittu on integroitu rauhanomaisesti.

Aseellinen selkkaus Georgian viranomaisien ja Abhasian separatistien välillä laukesi vuonna 1992. Alue julistautui itsenäiseksi, hyväksyi perustuslain vuonna 1994, järjesti parlamenttivaalit vuonna 1996 ja paikallisvaalit vuonna 1998. Vuonna 1989 Abhasiassa asui arviolta 240 000 georgialaista, 93 000 abhazialaista ja 7 000 venäläistä. 1990-luvun alusta alkaen noin 250 000 asukasta on paennut Abhasiasta maan muihin osiin. Alueen taloudellinen ja sosiaalinen tilanne on huonontunut, ja käytännössä Abhasia on Georgian määräysvallan ulkopuolella. Vuonna 1994 aikaansaadun aselevon jälkeen alue on ny-

kyisin sotilaallisesti rauhoitettu, mutta aseellisia välikohtauksia tapahtuu toistuvasti.

Abhasiassa on IVY:n rauhanturvajoukkoja (venäläisiä). YK:lla on näkyvä rooli (*UN Observer Mission in Georgia*, UNHCR ja UNDP toimivat Georgiassa), ja ETYJ:llä on ollut toimipiste (*OSCE Mission in Georgia*) Tbilisissä vuodesta 1992. ETYJ:n edustusto Georgiassa seuraa sekä Abhasian että Ossetian tilannetta.

ETYJ:n vuoden 1999 Istanbulin huippukokouksen loppuasiakirjassa käsiteltiin mm. Abhasian ja Ossetian kriisiä ja sovittiin Georgian ja Venäjän välisissä neuvotteluissa Venäjän sotilaallisen varustuksen vähentämisestä. Istanbulin asiakirjassa viitataan myös työhön, jossa tavoitteena on aikaansaada toimiva tehtäväjako maan keskushallinnon ja aluehallinnon välillä. ETYJ tuomitsee georgialaisten pakotetun maastamuuton Abhasiasta ja suosittaa YK:n toiminnan tukemista. ETYJ tuomitsee myös Abhasiassa vuonna 1999 järjestetyt presidentinvaalit ja kansanäänestyksen.

Georgian valtuuskunta ETYJ:n parlamentaarisessa yleiskokouksessa on tuonut useamman kerran esille Abhasian kriisiin eri kokouksissa. Georgian valtuuskunnan ehdotuksesta ETYJ:n yleiskokouksen pysyvä komitea päätti kokouksessaan helmikuussa 2001 perustaa Abhasia-työryhmän. Myös tässä toiminnassa yleiskokouksen työryhmä pyrkii läheiseen yhteistyöhön sekä ETYJ:n edustuston että YK:n toimijaksikköjen kanssa.

Työryhmän puheenjohtajaksi presidentti Severin kutsui Jerzy Osiatynskin Puolasta. Työryhmän muut jäsenet ovat *Paula Kokkonen (Suomi)*, Alcee Hastings (USA), Ahmet Tan (Turkki) ja Edouard Vorobiev (Venäjä). Jerzy Osiatynskin jäädessä pois Puolan parlamentista vuoden loppulla presidentti Severin nimesi työryhmän uudeksi puheenjohtajaksi Tone Tingsgårdin (Ruotsi).

Työryhmän mandaattiin kuuluu myötävaikuttaa laajojen poliittisten edellytysten aikaansaamisen, jotta Abhasian jäädytettyyn kriisiin saataisiin poliittinen ratkaisu. Työryhmä esitti tehtävänsä kolmijakoisen mandaatin seuraavasti: konfliktin perustuslaillisen taustan selvittäminen tavoitteena laajan poliittisen yhteisymmärryksen saavuttaminen, pakolaistilanteen helpottaminen (taloudelliset, turvallisuus- ja ihmisoikeusnäkökohdat) sekä luottamusta herättävien toimien edistäminen.

Yleiskokouksen istunnossa heinäkuussa 2001 työryhmälle annettiin lisätehtävä perehtyä venäläiseen sotilastukikohtaan Gudautassa. Georgia

ja Venäjä ovat vuonna 1999 allekirjoittaneet sopimuksen Venäjän sotilastukikohdan purkamisesta Gudautassa.

Työryhmä vieraili ensimmäisen kerran alueella 26.-28. kesäkuuta 2001. *Paula Kokkonen* osallistui matkalle. Työryhmän vierailuohjelma toteutettiin läheisessä yhteistyössä ETYJ:n edustuston (*OSCE Mission in Georgia*), YK:n edustuston (*United Nations Observer Mission in Georgia*) sekä UNHCR:n, UNDP:n, ONOCHA:n ja ICRC:n kanssa.

Työryhmä tapasi Georgian hallituksen korkeimpia edustajia. Keskusteluja käytiin mm. Georgian presidentin Eduard Shevardnadzen, parlamentin puhemiehen Zurab Zhvanian, erityisministeri Makhlaz Kakabdzen ja varaukoministeri Girogi Burdulin kanssa sekä parlamentin ulkoasiainvaliokunnan, puolustusvaliokunnan ja *Legitimite Supreme Council of the Autonomous Republic of Abkhazia in Exile* edustajien kanssa. Abkhasian alueen viranomaiset eivät kuitenkaan suostuneet ottamaan vastaan työryhmän jäseniä. Abhasian vierailun yhteydessä työryhmän puheenjohtaja Osiatynski vieraili myös Moskovassa.

Työryhmän työskentelyä on vaikeuttanut Abhasian alueen edustajien haluttomuus tehdä yhteistyötä työryhmän kanssa. Työryhmä pyrki uudelleen vierailemaan alueella elokuussa 2001, mutta koska abhasialainen osapuoli ei suostunut ottamaan vastaan valtuuskuntaa matkasta luovuttiin.

Puheenjohtaja Osiatynski raportoi työryhmän työstä lokakuussa 2001 pysyvälle komitealle ja totesi silloin vaikeudet. Hän korosti mm., että ratkaisun eräs edellytys on taloudellisen tilan kohentuminen. Osiatynskin mielestä halu aikaansaada poliittinen ratkaisu lisääntyisi sitä mukaa kuin taloudellinen tila kohentuisi. Sitä kautta myös pakolaisongelma helpottuisi. Abhasian kriisiä ei kuitenkaan voida tarkastella yksittäisenä kriisinä, vaan siihen vaikuttaa koko Kaukasian alueen kehitys, kilpailu luonnonvaroista sekä huume- ja asekauppa.

Abhasian ja Transdnestrian kriiseillä on paljon yhteisiä piirteitä, ja molempien kriisien ratkaisemisessa Venäjällä on ratkaiseva rooli. Moldovan ja Georgian hallitusten vuoropuhelu Moskovan kanssa on kuitenkin ollut erityyppistä. Georgian naapurissa sijaitsevan Tshetshenian kriisillä tuntuu olevan lisääntyvää vaikutusta suhtautumisessa separatistien toimintaan. Moldovassa kuitenkin on päästy pois väkivaltaisista välikohtauksista rauhanomaisempaan vuoropuheluun.

5.5 Toimintatapojen kehittämistyöryhmä

Yleiskokouksen nykyinen ja edellinen presidentti ovat johdonmukaisesti pyrkineet edistämään ja korostamaan yleiskokouksen roolia ETYJ:n instituutioiden joukossa. Vuonna 1999 yleiskokous hyväksyi päätöslauselman ETYJ:n demokraattisesta vajeesta. Se sisälsi ehdotuksia ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen näkyvyyden ja valtuuksien lisäämiseksi. Heinäkuussa 2001 hyväksyttiin päätöslauselma avoimuuden lisäämisestä ETYJ:ssä (*Resolution on the strengthening of transparency and accountability in the OSCE*). Näiden tekstien taustalla on vertailu ETYJ:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen parlamentaaristen elinten toimivallasta, tehtävistä ja roolista koko järjestön puitteissa sekä tyytymättömyys ETYJ:n parlamentaarisen ulottuvuuden asemaan. Seuraava askel yleiskokouksen toiminnassa oli työryhmän asettaminen pohdimaan, miten järjestön toimintaa ja avoimuutta voitaisiin kehittää.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin lokakuussa 2001 Steny Hoyer (Yhdysvallat), varapuheenjohtajiksi Rita Süßmuth (Saksa) ja Bruce George (Iso-Britannia) sekä jäseniksi Ahmet Tan (Turkki), Claude Estier (Ranska) ja Urban Ahlin (Ruotsi). Työryhmä antanee ensimmäisen alustavan raporttinsa talvi-istunnossa helmikuussa 2002.

5.6 Välimerenmaiden kontaktiryhmä

Yleisistunnossa Pariisissa presidentti Adrian Severin ilmoitti perustaneensa erityisen ad hoc Välimeren maiden kontaktiryhmän. Ryhmän puheenjohtajaksi Severin oli kutsunut Ranskan valtuuskunnan puheenjohtajan Michel Voisinin. Työryhmä oli kokouksessaan Pariisissa valinnut varapuheenjohtajaksi Panayotis Kammenos (Kreikka); muut jäsenet ovat Isabel Tocino (Espanja) ja Abdelhamid Si Afif (Algeria).

ETYJ:n toimintaan ovat jo usean vuoden ajan osallistuneet Välimeren alueen yhteistyökumppaneina Algeria, Egypti, Israel, Marokko ja Tunisia. Lähinnä Ranskan valtuuskunnan aloitteesta ETYJ:n parlamentaariseen yleiskokoukseen saatiin nyt myös Välimerenmaiden forumi.

Kontaktiryhmä esitti lokakuussa 2001 suunnitelmansa järjestää Välimerenmaiden konferenssi syksyllä 2002 pysyvän komitean kokouksen yhteydessä. Lopullisen konferenssihankkeen esittely tapahtuu talvi-istunnossa helmikuussa

2002 Wienissä. Työsuunnitelmaan kuuluvat lisäksi vierailut ETYJ:n kaikissa Välimeren partnerimaissa.

6 Parlamentaarisien yleiskokouksen muu toiminta

6.1 Vaalitarkkailu

ETYJ:n eräs tehtävä on tukea demokraattisten instituutioiden toimintaa. Osana tätä toimintaa parlamentaarinen yleiskokous lähettää valtuuskuntia tarkkailemaan ensisijaisesti parlamenttivaalien toimitusta jäsenmaissaan. Eräissä tapauksissa yleiskokous voi tarkkailla myös presidentinvaaleja, osavaltio- tai paikallisvaaleja. Tässä toiminnassa yleiskokous tekee läheistä yhteistyötä ETYJ:n demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR) sekä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa. Vaalitarkkailusta on myös viime vuosien aikana muodostunut tärkeä osa yleiskokouksen nk. demokraatiatyöryhmien toimintaa Valko-Venäjällä, Moldovassa ja Kosovossa. Suomen valtuuskunta on osallistunut säännöllisesti tähän toimintaan, jonka taustaa on selostettu seikkaperäisemmin vuoden 2000 kertomuksessa.

Yleiskokouksen vuoden 2001 ensimmäinen vaalitarkkailutehtävä oli *Azerbaidzanissa*, jossa toimitettiin varsinaiset parlamenttivaalit marraskuussa 2000. Vaaleissa esiintyneistä ongelmista johtuen jouduttiin kuitenkin järjestämään täydennysvaalit vuoden 2001 tammikuun alussa. *Paula Kokkonen* toimi ETYJ:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan puheenjohtajana. Vaaleista enemmän vuoden 2000 toimintakertomuksessa.

Parlamenttivaalit Moldovassa 25.2.2001 oli esimerkki vaalitarkkailutoiminnasta, joka liittyi myös läheisesti yleiskokouksen Moldovan demokraatiatyöryhmän toimintaan. Ennenaikaiset parlamenttivaalit helmikuussa ja presidentinvaalit huhtikuussa 2001 antoivat myönteisen sysäyksen Moldovan demokraatiakehitykselle. *Kimmo Kiljunen* toimi ETYJ:n puheenjohtajan erityisedustajana ja kansainvälisen vaalitarkkailuvaltuuskunnan puheenjohtajana. Ainoa vakava kielteinen seikka vaaleista liittyi Transdniestrian viranomaisten haluttomuuteen järjestää äänestysmahdollisuus Transdniestrian alueella. Lisää vaaleista ja niiden vaikutuksista sivuilla 13–14.

Huhtikuussa 2001 toimitettiin osavaltion parlamenttivaalit *Montenegrossa*. ETYJ:n ja muiden kansainvälisten vaalitarkkailijoiden loppuarvio vaaleista oli pääsääntöisesti myönteinen.

Jugoslavia on vuoden 2000 lopusta lähtien jälleen osallistunut ETYJ:n toimintaan. Montenegron asema liittotasavallan puitteissa ja Kosovon tuleva asema ovat Jugoslavian tulevaisuuden kohtalonkysymyksiä, joihin vuoden 2001 vaalit eivät vielä antaneet selkeää vastausta.

Montenegron presidentti Milo Dukanovic ilmoitti ennenaikaisista osavaltion parlamenttivaaleista helmikuussa 2001. Vaalien voidaan myös katsoa liittyvän presidentti Dukanovicin pyrkimykseen määritellä uudelleen Montenegron suhde Jugoslavian liittotasavaltaan. Vaalitulokset kuitenkin antanut yksiselitteistä vastausta kysymykseen, puoltaako enemmistö äänestäjistä itsenäisyyttä. Vaaleja seurasi laaja ryhmä kansainvälisiä vaalitarkkailijoita, jotka totesivat vaalien sujuneen rauhallisesti ja sääntöjen mukaisesti.

Kesäkuussa 2001 oli vuorossa *parlamenttivaalit Albaniassa*, johon matkustivat *Liisa Hyssälä* ja *Paula Kokkonen*. ETYJ ja muut kansainväliset järjestöt ovat seuranneet vaalien toimitusta eri tasoilla Albaniassa lähes koko 1990-luvun ajan. Kansainvälinen arvio kesäkuun parlamenttivaaleista oli vaihteleva. Parlamenttivaalien läpiviemiseksi koko maassa vaadittiin kolme kierrosta. Heikkouksia paljastui mm. ääntenlaskennassa, valitusprosessissa ja vaalilautakuntien toiminnassa. Myös vaalilaissa todettiin parannusten tarvetta. Vaalit osoittivat siis, että demokraatiakehitys Albaniassa ei ole vielä saavuttanut tyydyttävää astetta, vaikkakin asteittaista parannusta tapahtuu koko ajan.

Syyskuussa 2001 järjestettiin presidentinvaalit *Valko-Venäjällä*. ETYJ:n puheenjohtaja kutsui vaalitarkkailuvaltuuskunnan vetäjäksi *Kimmo Kiljunen*, joka oli ollut edellisinä vuosina yleiskokouksen Valko-Venäjän demokraatiatyöryhmän jäsen. ETYJ ei kuitenkaan voinut osallistua täysipainoisesti vaalien tarkkailuun, sillä eräiltä asiantuntijoilta evättiin viisumi. Vaalien toimitusta seurasi täten suppea valtuuskunta, jonka yksimielinen arvio vaaleista oli äärimmäisen kriittinen ja voidaan tiivistää kolmeen huomiointiin. Vaalit eivät vastanneet ETYJ:n vaatimuksia vapaista ja demokraattisista vaaleista, ETYJ korostaa ja tervehtii tyydytyksellä demokraattisten voimien ja kansalaisyhteisön synnyn merkkejä Valko-Venäjällä sekä korostaa jatkavansa näiden demokraattisten voimien tukemista maassa, jotta välttyttäisiin maan eristäytymisestä. Lisää Valko-Venäjän tilanteesta sivuilla 11–13.

Kosovon alueparlamentin vaalit marraskuussa 2001 oli harvinaislaatuinen ja haasteellinen tehtävä koko ETYJ:n järjestölle. Kosovo kuuluu Serbian osavaltion hallintoalueeseen ja sitä hal-

linnoi YK (UNMIK). YK:n päätöslauselma 1244 (1999) edellyttää tilapäisten itsehallintoelinten kehittämistä Kosovoon. YK:n erityisedustaja allekirjoitti toukokuussa 2001 väliaikaisen itsehallinnon peruskirjan (*Constitutional Framework for Provisional Self-Government in Kosovo*) ja määräsi Kosovon edustajaelimen (*Assembly of Kosovo*) vaalit pidettäväksi 17. marraskuuta 2001. Kosovon alueen muut väliaikaiset instituutiot ovat mm. presidentti, hallitus ja tuomioistuim.

YK:n päätöslauselman mukaan UNMIK:n työkenttä jaettiin neljään osaan (pilariin), joista kolmas pilari (demokratisointi ja instituutioiden kehittäminen) annettiin ETYJ:lle hallinnoitavaksi. Kosovossa toimii ETYJ:n laajin alueellinen edustusto. Kolmannen pilarin eräs tärkeimpiä osa-alueita oli paikallis- ja aluehallinnon järjestäminen ja tähän liittyen paikallis- ja alueparlamentin vaalien järjestäminen. Kosovon paikallisvaalit järjestettiin lokakuussa 2000 ja alueparlamentin vaalit 17. marraskuuta 2001. Työhön kuuluivat kaikki vaalien järjestämiseen liittyvät vaiheet: keskusvaalilautakunnan perustaminen, äänestäjärekisterin laatiminen, kouluttaminen ja poliittisten puolueiden perustaminen. Äänestäjärekisterin laatiminen oli erityisen haasteellinen tehtävä ottaen huomioon Kosovon pakolaisten ja siirtolaisten määrä. Koska ETYJ toimi vaalien järjestäjänä, Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous johti vaalitarkkailijoiden valtuuskuntaa. Suomen ETYJ-valtuuskunnasta vaaleja seurasi *Anni Sinnemäki*.

Vaalitarkkailijoiden arvio vaaleista oli pääsääntöisesti myönteinen. Äänestäjien, myös serbivähemmistön, osallistuminen vaaleihin oli tyydyttävä ja rekisteröinti sujui ongelmitta. Tuleva kehitys riippuu nyt siitä, miten edustajaelin onnistuu työssään luoda vakautta ja järjestystä Kosovossa.

6.2 Muuta

Yleiskokous on usean vuoden ajan järjestänyt syyskaudella yhden *teemakonferenssin*. Kertomusvuonna teemakonferenssin aiheena oli siirtolaisuus, ja se järjestettiin ETYJ:n tulevassa pu-

heenjohtajamaassa Portugalissa lokakuussa 2001 yhteistyössä Kansainvälisen siirtolaisjärjestön (*International Migration Organisation IOM*) kanssa. Yleiskokouksen *siirtolaisaiheiseen konferenssiin* osallistui Suomesta *Liisa Hyssälä*.

Yleiskokouksen presidentin aloitteesta kertomusvuoden lopussa pantiin alulle sarja vierailuja ETYJ:n kenttätoimistoihin (*OSCE missions*). ETYJ:n edustustot ovat järjestön operatiivisen toiminnan ja ennaltaehkäisevän kriisinhallinnan tärkeimpiä välineitä. ETYJ:llä on lähes 20 edustustoa eri puolilla ETYJ-aluetta. ETYJ:n edustuston perustaminen tapahtuu ETYJ:n ministerikomitean päätöksellä kohdemaan suostumuksella, ja edustuston sulkemista pidetään aina osoituksena kohdemaan olojen normalisoitumisesta.

Yleiskokouksen valtuuskunnan ensimmäinen vierailukohde oli *ETYJ:n edustustot Latviassa ja Virossa* joulukuussa 2001. Molemmat maat ovat toivoneet edustustojen sulkemista vuoden 2001 lopulla. Viron ja Latvian hallitusten toivomusten mukaisesti edustustot lakkauttiivat toimintansa molemmissa maissa vuoden loppuun mennessä.

Vuonna 2002 vierailujen kohteena ovat ETYJ:n edustustot Ukrainassa ja Makedoniasa.

Edellisenä kertomusvuonna yleiskokouksen presidentti oli asettanut *uuden sääntömuutostyöryhmän* Bruce Georgen johdolla. Sääntömuutos hyväksyttiin helmikuussa 2001. Muutokset liittyvät päätöslauselmien muutosehdotusten ja uusin päätöslauselmatekstien määräaikoihin sekä nk. *talvi-istunnon* perustamiseen. Pysyvä komitea on perinteisesti kokoontunut kerran tammi-helmikuussa Wienissä. Nyt uusittujen sääntöjen myötä perustetaan talvi-istunto, jolla tarkoitetaan pysyvän komitean sekä kolmen komitean omat ja tarvittaessa yhteisiä kokouksia pysyvän komitean kokouksen yhteydessä. Tämä muutos mahdollistaa kansallisten valtuuskuntien kaikkien jäsenten osallistumisen myös vuoden alun kokouksiin. Työryhmä esitti myös muutosta konsensus-miinus-yksi periaatteeseen (*Rule 30*), mutta tämä muutos ei mennyt läpi. Ehdotuksesta poliittisten ja alueellisten ryhmien aseman vaki-naistamisesta luovuttiin.

**ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta
vuonna 2001**

Puheenjohtaja	puhemies Riitta UOSUKAINEN
Varapuheenjohtaja	Kimmo KILJUNEN
Jäsen	Liisa HYSSÄLÄ
Jäsen	Gunnar JANSSON
Jäsen	Anni SINNEMÄKI
Jäsen	Katja SYVÄRINEN

Varajäsen	Saara KARHU
Varajäsen	Petri NEITTAANMÄKI
Varajäsen	Mirja RYYNÄNEN
Varajäsen	Paula KOKKONEN
Varajäsen	Leea HILTUNEN
Varajäsen	Veijo PUHJO

Valtuuskunnan sihteeri
kansainvälisten asiain neuvos Gunilla Carlander, puh. 432 3551

ETYJ:n jäsenvaltiot

Alankomaat
 Albania
 Andorra
 Armenia
 Azerbaidzhan
 Belgia
 Bosnia-Hertsegovina
 Bulgaria
 Espanja
 Georgia
 Irlanti
 Islanti
 Iso-Britannia
 Italia
 Itävalta
 Jugoslavia (lokakuusta 2000)
 Kanada
 Kazakstan
 Kirgisia
 Kreikka
 Kroatia
 Kypros
 Latvia
 Liechtenstein
 Liettua
 Luxemburg
 Makedonia
 Malta
 Moldova
 Monaco
 Norja
 Portugali
 Puola
 Pyhä istuin
 Ranska

Romania
 Ruotsi
 Saksa
 San Marino
 Slovakia
 Slovenia
Suomi
 Sveitsi
 Tadžikistan
 Tanska
 Tshekin tasavalta
 Turkki
 Turkmenistan
 Ukraina
 Unkari
 Uzbekistan
 Valko-Venäjä
 Venäjä
 Viro
 Yhdysvallat

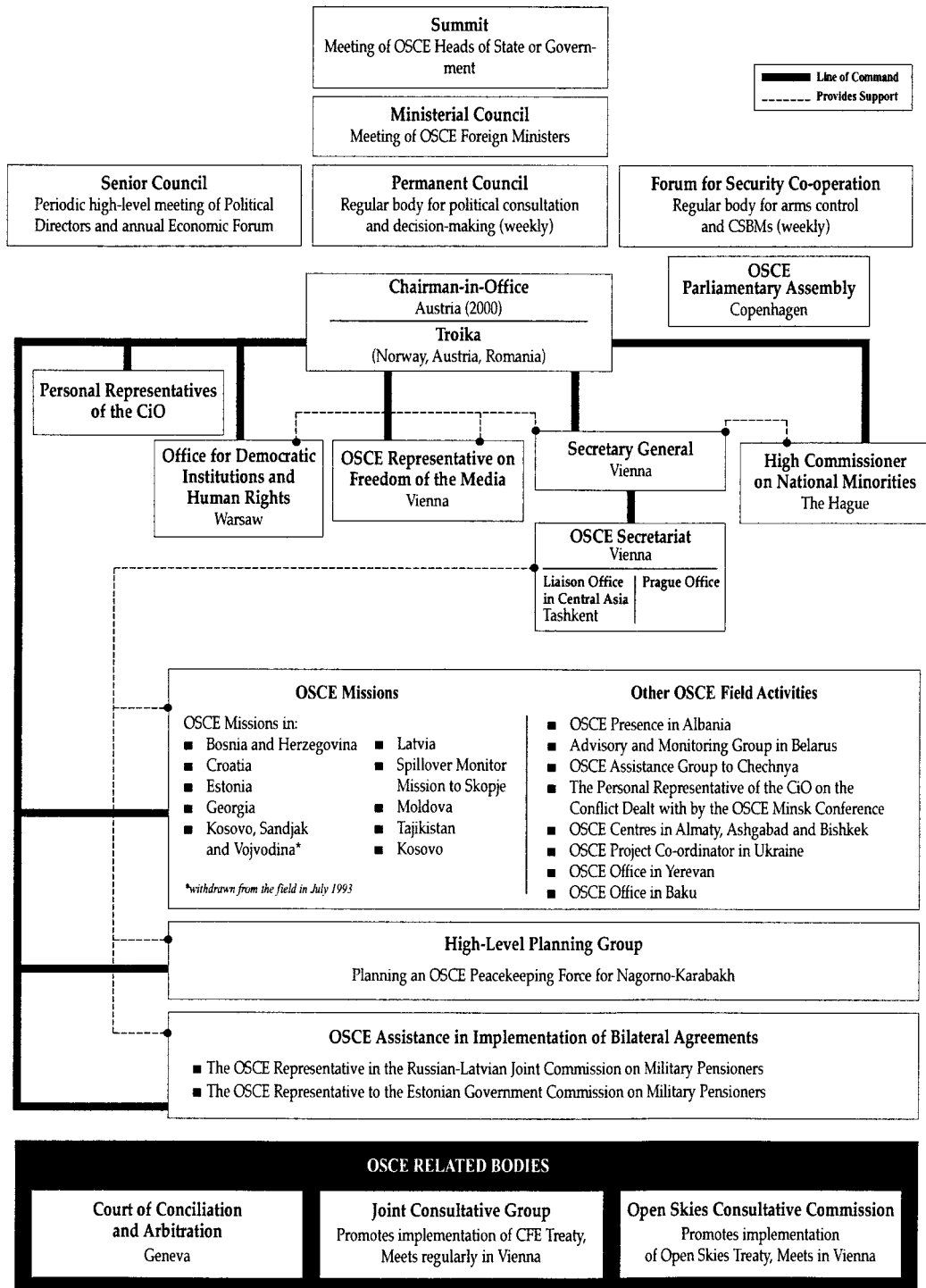
Yhteistyökumppanit

Japani
 Korea

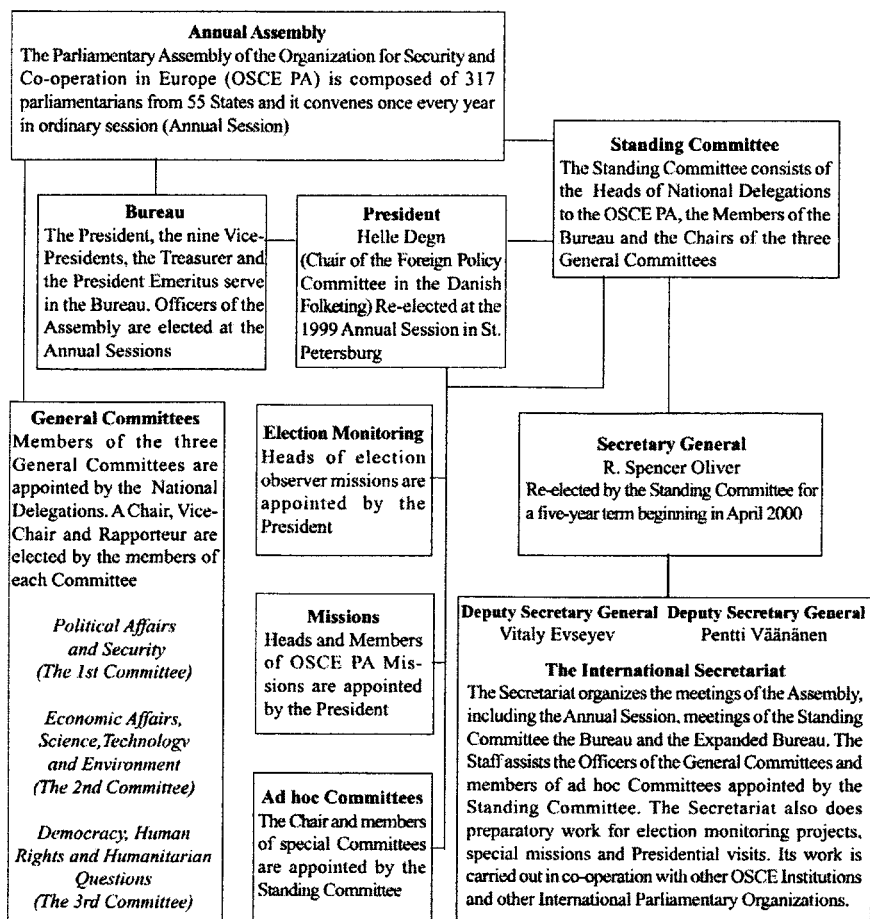
Välimeren alueen yhteistyökumppanit

Algeria
 Egypti
 Israel
 Marokko
 Tunisia

ETYJ:n kokonaisorganisaatio

ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen organisaatio

ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen ja komiteoiden puheenjohtajistot

Yleiskokouksen puheenjohtajisto

Presidentti Adrian Severin (Romania)

Varapresidentit:

Bruce George (Iso-Britannia) 2002

Claude Estier (Ranska) 2002

Ihor Ostash (Ukraina) 2002

Gennady Seleznev (Venäjä) 2003

Rita Süßmuth (Saksa) 2003

Nino Burdjanadze (Georgia) 2003

Alcee Hastings (USA) 2004

Kimmo Kiljunen (Suomi) 2004

Ahmet Tan (Turkki) 2004

Rahastonhoitaja Bill Graham (Kanada)

Presidentti emeritus (edellinen presidentti) Helle Degn

Yleiskokouksen komiteoiden puheenjohtajistot

Poliittinen ja turvallisuuskomitea (I. komitea)

Puheenjohtaja András Barsóny (Unkari)

Varapuheenjohtaja Yiorgos Lillikas (Kypros)

Raportoija Theo van den Doel (Hollanti)

Talous-, tiede-, teknologia- ja ympäristökomitea (II. komitea)

Puheenjohtaja Jacques Floch (Ranska) — lokakuuhun 2001 saakka

Varapuheenjohtaja Oleg Bilorus (Ukraina)

Raportoija Barbara Haering (Sveitsi)

Ihmisoikeus-, demokratia komitea (III. komitea)

Puheenjohtaja Gert Weisskirchen (Saksa)

Varapuheenjohtaja Elena Mizulina (Venäjä)

Raportoija Svend Robinson (Kanada)

**PARIS
FINAL DECLARATION
OF THE
OSCE PARLIAMENTARY ASSEMBLY
AND
RESOLUTIONS ADOPTED
DURING THE TENTH ANNUAL SESSION
PARIS, 10 JULY 2001**

PREAMBLE

We, Parliamentarians of the OSCE participating States, have met in Paris on 6–10 July as the Parliamentary OSCE Institution to assess developments relating to security and co-operation in Europe and to offer our views to OSCE Ministers.

We wish every success to the next OSCE Ministerial Council Meeting in Bucharest on 3–4 December 2001 and bring to its attention the following declaration and recommendation

**EUROPEAN SECURITY AND CONFLICT
PREVENTION: CHALLENGES TO THE
OSCE IN THE 21ST CENTURY**

CHAPTER I

POLITICAL AFFAIRS AND SECURITY

1. Recognizing that the range of instruments of the OSCE missions agreed upon at the Helsinki Summit in July 1992 has enabled the OSCE's conflict prevention and crisis management to be successfully carried out;

2. Reaffirming its commitment, solemnly expressed in the Istanbul Summit Declaration of November 1999, to intensify efforts to prevent conflicts in the OSCE area and, when they occur, to resolve them peacefully;

3. Reaffirming the primacy of the principles of the United Nations Charter, the OSCE Charter and the Helsinki Final Act;

4. Recalling that each State has the right to choose its own security arrangements, whilst not disregarding the security concerns of other States;

5. Realizing that crises and conflicts continue to threaten the peace and stability of the OSCE area;

6. Observing the Platform for Cooperative Security adopted at the Istanbul Summit in 1999,

which provides a framework for broader cooperation among the European Security organizations in the field of conflict prevention, crisis management and post-conflict rehabilitation;

7. Acknowledging the development of a European Union defence capability as a logical outcome of the European Union's commitment to enhance its role in security matters together with the integration of instruments of military and civilian crisis management for a coordinated conflict-prevention policy;

8. Recalling the OSCE – PA decision in Stockholm 1996 to "promote the creation of zones Free of Nuclear Weapons in Europe, as a necessary and important component of a new all-European security system";

9. Pointing out the dangers of the proliferation of nuclear and other kinds of weapons of mass destruction and of their carriers;

10. Convinced of the importance of retaining arms control as an integral part of a farsighted security policy;

The OSCE Parliamentary Assembly,

11. Notes with satisfaction the potential for a new and complementary European security structure;

12. Welcomes the fact that this structure accommodates conflict prevention and military and civilian crisis management, the latter aspect being recognition of the substantial capacity of NGOs to prevent conflicts through their potential in terms of development, democracy and dialogue;

13. Suggests that the issue of how available military resources, particularly shared capabilities, will be assembled and used, is addressed and clarified by the European Union and NATO;

14. Appeals for concerned States to make the necessary improvements in their military crisis management capabilities to ensure ESDP is effective;

15. Welcomes the European Union's continued commitment to co-operation with NATO

and the OSCE as well as with States at a bilateral level;

16. *Encourages* closer cooperation between OSCE and the EU on the implementation of a Rapid Expert Assistance and Cooperation Teams in regional conflicts;

17. *Calls for* the development of relations between organizations and institutions interested in assisting the consolidation of universal security in the OSCE region, on the basis of the Platform for Cooperative Security adopted within the Charter for European Security at the OSCE Istanbul Summit;

18. *Supports* the nature of the "Petersberg Tasks" as a basis of activity for such a European Union military capability;

19. *Proposes* that consideration is given to the possibility of the European Union's ESDP being available to the OSCE and the United Nations for crisis management, peacemaking and peacekeeping activities;

20. *Perceives* that ESDP may increase co-operation on defence and security issues between States within the OSCE area;

21. *Observes* that ESDP could positively affect OSCE field activities by providing support and security to such field activities;

22. *Suggests* that a European Union defence capability should recognize and take into consideration the position of those States not participating in it;

23. *Calls upon* the European Union to develop methods of consultation and cooperation with non-member States, particularly on defence issues, in order to facilitate the inclusion and dialogue necessary to maintain stability in the OSCE region;

24. *Urges* that the development of ESDP takes into account the experiences gathered through the co-operation between the Western European Union and the Partnership for Peace programme with non-EU and non-NATO countries;

25. *Urges* that the mechanisms enabling European Union military action are clarified in relation to pre-existing commitments and are coherently integrated within the changing European security architecture;

26. *Notes with satisfaction* the document from the OSCE Ministerial Council Meeting in 2000 on Small Arms and Light Weapons as an important contribution to international efforts in order to strengthen control of the distribution of and trade in smaller weapons;

27. *Observes* the link between the economic, human and political aspects of security and, as a

consequence, urges that consideration is given to the issue of military expenditure in relation to social expenditure;

28. *Proposes* that consideration is given to utilizing the OSCE's unique position by the creation of a body or mechanism under its auspices to co-ordinate training specifically aimed at the interaction between military and civilian aspects of peacekeeping;

29. *Calls upon* parliamentarians to address the matter of parliamentary oversight of the emerging European Union defence capability to ensure its democratic accountability;

30. *Urges* that the OSCE should reinforce its characteristics of openness and dialogue, as a widely representative, comprehensive organization for conducting consultations, adopting decisions and facilitating cooperation in its region, in order to maintain and strengthen its unique position as an inclusive security forum;

31. *Recommends* that the OSCE Member States support security in the region by continuing to consider conflict prevention to be the main guideline for the Organization's activity;

32. *Calls upon* the participating States consistently to extend cooperation in the field of security policy between States and their armed forces, both in peacetime and during peacekeeping operations;

33. *Calls upon* participating States to maintain adherence to the Anti-Ballistic Missile Treaty and dialogue regarding its continuing validity and role in safeguarding international peace and security.

CHAPTER II

ECONOMIC AFFAIRS, SCIENCE, TECHNOLOGY AND ENVIRONMENT

34. *Noting* that globalization is responsible for profound changes on the economic and social level and that its benefits are unevenly distributed around the world;

35. *Noting* that successful economic transition is a precursor for of closer involvement in the global economy, and that all countries stand to benefit from improved international economic integration;

36. *Emphasizing* the need to support countries in transition to become part of global trade and financial flows;

37. *Recognizing* that globalization has made the countries and regions of the world increasingly interdependent;

38. *Noting* that the transition process is a precondition for a sustainable economic development;

39. *Noting* that this transition process is for many countries long and difficult and can at the beginning lead to growing impoverishment of large parts of the society;

40. *Emphasizing* that for countries in transition, the development of the private sector and of Small and Medium-sized Enterprises Small and Medium-sized Enterprises (SMEs) is a major challenge;

41. *Noting* that the negative economic and social implications of corruption and organized crime, including trafficking in human beings, weapons and drugs, are a danger to sustainable growth;

42. *Acknowledging* the role of security as a precondition for any sustainable economic development;

43. *Recognizing* the importance of increasing and improving female participation in decision-making and economic activity as a means to realizing each country's economic potential;

44. *Acknowledging* that the Economic and Environmental Dimension is a vital part of the Comprehensive Security Concept and recognizing that the Economic and Environmental Dimension must be strengthened and revitalized;

45. *Acknowledging* that the OSCE missions and representatives around Europe and Central Asia also have an important role in identifying and addressing economic issues;

46. *Noting* that the Parliamentary Assembly has been active in promoting the debate on the linkages between good governance; including the rule of law, public sector management, accountability, combating corruption and money-laundering, reducing excessive military expenditure, human rights, democratization, and sustainable development;

47. *Recalling* that the Istanbul Summit underlined the importance of respect for the rule of law and of vigorous efforts to fight organized crime and corruption which constitute a great threat to economic reform and prosperity;

The OSCE Parliamentary Assembly

48. *Acknowledges* that, for the OSCE, eliminating economic and environmental tensions is an important element in conflict prevention and post-conflict rehabilitation;

49. *Underlines* the importance of finding methods to distribute reconstruction aid in an equitable way between different ethnic groups in order

to secure a safe and peaceful environment for all inhabitants in an aid-receiving region;

50. *Calls* upon OSCE participating States to assist transition countries in developing stable and efficient economic and institutional structures so as to equip them to obtain an equitable share of the global cake;

51. *Urges* the OSCE to identify economic, environmental and social issues which threaten security and stability;

52. *Urges* the participating States to strengthen and effectively implement their laws and regulations aimed at combating corruption, to support regional efforts and the work of international organizations aimed at combating corruption and organized crime;

53. *Suggests* that the OSCE should work closely through and with OSCE missions and institutions to further this aim;

54. *Emphasizes* the need to work closely with all relevant institutions and organizations in the spirit of the platform for Co-operative security, which has been adopted by the Istanbul Summit 1999;

55. *Calls* upon the OSCE to catalyze specific action from key partners, such as Intergovernmental Organizations, International Financial Institutions and NGOs, and focus their attention on security concerns;

56. *Calls* upon the OSCE to convene interested parties to foster a co-operative approach to solving specific problems in the economic and environmental field and further dialogue and co-operation among various international and/or non-governmental organizations active in a specific field or region;

57. *Urges* the OSCE to raise awareness by making delegations and capitals more sensitive to the interplay between environmental and/or economic factors and the security of the OSCE region;

58. *Calls* upon OSCE field presences to raise awareness by public education about signed international agreements and to work on legislative reform and institution-building;

59. *Calls* upon OSCE participating States to create a legal and regulatory environment favorable to the development of SMEs along with attractive taxation systems and guaranteed access to various infrastructures;

60. *Calls* on governments of the OSCE participating States to establish, by the promotion of necessary policy and institutional reforms, a business -friendly environment that provides a transparent legal and regulatory framework,

while ensuring that the ongoing processes of economic globalization are guided by policies and other norms that fully guarantee workers' rights and a higher level of social cohesion in the countries concerned;

61. *Calls* upon governments of the OSCE to provide technical assistance services on legal, tax and licensing requirements as well as access to information on market data and trade and investment opportunities;

62. *Urges* OSCE participating States to ensure the availability of financial resources targeted to meet the needs of SMEs via commercial banks, international organizations, venture capital firms and other institutions;

63. *Welcomes* the efforts of many post-communist countries to address the complex and difficult question of the status of confiscated properties, and urges those countries to ensure that their restitution or compensation programmes are implemented in a non-discriminatory manner;

64. *Appeals* to OSCE to identify, via its field missions, areas and sectors of under development and in need of reconstruction in order to bring them to the attention of international and government organizations as well as NGOs with the resources to assist SMEs;

65. *Urges* that the OSCE should establish working partnerships at headquarter level with Intergovernmental Organizations, NGOs, International Financial Institutions and UN agencies to earmark program resources for SME development in specific regions and countries, thereby also reinforcing OSCE field efforts;

66. *Calls* upon the OSCE to convene seminars and workshops that bring together business interests, municipal authorities and relevant organizations in a neutral setting, to initiate dialogue on trade and commerce opportunities, particularly in politically sensitive areas;

67. *Calls upon* the OSCE to catalyze working relationships between technical assistance providers and business associations/NGOs to promote SME creation, and build the capacity of existing enterprises;

68. *Urges* the OSCE to facilitate systematic access to market data and other business information, particularly lines of credits and other financial resources targeted for SMEs by working with government ministries, Intergovernmental Organizations, International Financial Institutions and other relevant organizations to ensure transparent and equal information access and distribution;

69. *Appeals* to the OSCE to reinforce its attention on social and economic aspects of ethnic minorities;

70. *Calls* upon the OSCE to promote cross-border co-operation between business communities, together with other international, regional and local partners, in an effort to stimulate economic activity and employment in under-served areas, thereby fostering confidence-building measures;

71. *Appeals* to OSCE participating States to develop new frameworks to enable women to be part of the labour market;

72. *Suggests* that participating States cooperate with Women's organizations and offer training and counselling to women in order to enhance their employment and income;

73. *Urges* field missions and participating States to report on the social and economic causes of violence against women in general and trafficking in particular;

74. *Urges* the OSCE to work as a catalyst for economic development and for addressing the economic aspects of security problems as discussed at the 8th and 9th Economic Forums of 2000 and 2001;

75. *Calls* upon the OSCE and the Coordinator of OSCE Economic and Environmental Activities and the field missions to cooperate with international donor organizations and ensure that their policies and projects are taking into account the specific needs of women in the economic sphere;

76. *Calls* upon the OSCE and the Coordinator of OSCE Economic and Environmental Activities to assist participating States in incorporating a gender perspective in structural adjustment strategies;

77. *Suggests* that the all OSCE meetings dealing with economic issues should include the gender perspective;

78. *Calls* upon ODIHR and field missions to initiate special training for women aimed at promoting their economic skills, in cooperation with the local authorities;

79. *Calls* upon ODIHR to promote, and to support the efforts of participating States to promote, anti-discrimination legislation to ensure equal access to education and training and equal salaries;

80. *Appeals* to ODIHR, field missions and the Coordinator of OSCE Economic and Environmental Activities to co-operate with other international organizations to address the economic causes of trafficking in human beings;

81. *Urges* the OSCE participating States to promote social, educational and economic opportunity for indigenous peoples, many of whom have suffered from centuries of discrimination and isolation, and to foster community, economic, and business development in their communities.

CHAPTER III

DEMOCRACY, HUMAN RIGHTS AND HUMANITARIAN QUESTIONS

82. *Recognizing* the need to further improve the effectiveness of the mechanisms for the protection of national minorities in the OSCE area as one of the principal means of establishing peace, justice, stability and democracy in the participating States;

83. *Recalling* that the OSCE is one of the main organizations involved in the peaceful settlement of disputes in its area and one of the key instruments for early warning of conflicts, conflict prevention, crisis management and post-conflict rehabilitation, and reaffirming that it is called upon to act throughout the entire space from Vancouver to Vladivostok;

84. *Deeply convinced* that questions pertaining to national minorities can be satisfactorily solved only within a democratic political framework based on the rule of law and respect for human rights and with a properly functioning independent judiciary;

85. *Recalling* the obligations assumed by the OSCE participating States under the 1990 Document of the Copenhagen Meeting of the Conference on the Human Dimension of the CSCE and under the provisions of the 1991 Geneva Report of the Meeting of Experts of the CSCE on National Minorities, in particular as regards the establishment of effective legal recourse for persons who have been subjected to discriminatory treatment because of their belonging to a national minority;

86. *Noting* the efforts that are being undertaken in this direction by the Council of Europe, in particular the opening to accession of Protocol No. 12 to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

87. *Recalling* that the 1989 Vienna Document confirmed that OSCE participating States will respect human rights and fundamental freedoms, including the freedom of thought, conscience, religion or belief, for all without distinction as to

race, sex, language or religion and will take effective measures to prevent and eliminate discrimination against individuals or communities on the grounds of religion; and remembering that the 1990 Copenhagen Document, 1994 Budapest Document and the 1999 Istanbul Charter for European Security reaffirmed OSCE participating States commitment to ensure freedom of conscience and religion, to foster a climate of mutual tolerance and respect between believers of different communities, and to counter violations of the freedom of thought, conscience, religion or belief;

88. *Recalling* the 1999 Istanbul Summit Declaration, Protocol No. 12 of the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, and the European Commission's Directive on Race Discrimination (2000/43/EC);

89. *Recalling* that, in accordance with the 1999 Charter for European Security, "various concepts of autonomy as well as other approaches outlined in OSCE documents, which are in line with OSCE principles, constitute ways to preserve and promote the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of national minorities within an existing State";

90. *Noting* that the denial of citizenship on the basis of their belonging to an ethnic, linguistic or religious group is one of the most serious forms of discrimination against members of national minorities and a violation of the principles of international law;

91. *Recalling* that the 1995 Ottawa Declaration "calls on participating States to give equal rights to individuals as citizens, not as members of a particular national or ethnic group" and "further calls on the participating States to acknowledge that citizenship itself is based on a genuine and effective link between a population and a territory and should not be based on race or ethnicity and must be consistent with the state's international obligations in the field of human rights";

92. *Recognizing* the fact that any attempt to secure compensation and restitution for losses incurred as a result of persecution by the National Socialist regime and its Allies can only deliver a measure of justice to victims and/or their heirs;

93. *Acknowledging* that certain European countries have enacted compensation and restitution measures for victims of Nazi persecution, and noting that the process of restitution, compensation and material reparation of victims of Nazi persecution has not been pursued with the

same degree of comprehensiveness throughout the OSCE participating States;

The OSCE Parliamentary Assembly,

94. Recalls the need for meticulous compliance by participating States with the obligations they have assumed under the OSCE to protect national minorities;

95. Calls on the participating States to take into account, as far as possible and to the fullest extent possible, in their national legislation the recommendations contained in the Geneva Report of the Meeting of Experts on National Minorities (1991), the Hague Recommendations regarding the Education Rights of National Minorities (1996), the Oslo Recommendations regarding the Linguistic Rights of National Minorities (1998) and the Lund Recommendations on the Effective Participation of National Minorities in Public Life (1999) and the High Commissioner on National Minorities' Report on Roma and Sinti in the OSCE area (2000);

96. Urgently calls on the participating States to ensure equal access for all persons living on their territory to the courts as one of the fundamental means of protection for persons belonging to national minorities and in this process pay specific attention to the rights of women;

97. Calls upon our national assemblies and governments to enact and implement comprehensive legislation prohibiting discrimination based on race, colour, religion, sex or national origin in education, housing and employment;

98. Recommends to the OSCE that it expand, in co-operation with the Council of Europe, its activities in the area of democratization and, in particular, in assisting in judicial reform in participating States;

99. Strongly recommends to those participating States that have not yet done so that they bring their legislation on citizenship into conformity with international standards for the protection of persons belonging to national minorities, particularly as regards the procedures for the acquisition or loss of citizenship;

100. Calls on eligible participating States to accede to and ratify at the earliest possible date

Protocol No. 12 to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

101. Reminds those participating States that have not yet done so to consider accession to and ratification of the 1995 Framework Convention for the Protection of National Minorities and the 1992 European Charter for Regional or Minority Languages;

102. Calls on participating States to cooperate with the newly appointed High Commissioner on National Minorities, in fulfilling his mandate;

103. Recommends that the participating States should consider developing and adopting legislation on national cultural autonomies as one means of strengthening the protection of national minorities in a way that takes into account their specific characteristics;

104. Recommends to the OSCE, that during the period 2001-2002 it summarize the positive experience gained by participating States in their efforts to prevent conflicts arising on the basis of ethnic considerations;

105. Strongly recommends that the participating States adopt comprehensive anti-discrimination legislation to ensure that, at the national level, Roma have effective and enforceable remedies against discrimination in public places, labour, education and housing;

106. Calls upon the participating States to condemn violence directed against Romani individuals and communities and all manifestations of racism and intolerance against them and to create for all our citizens an environment where they will feel safe and will not feel compelled or forced to leave their countries;

107. Urges the OSCE participating States to ensure that they have implemented appropriate legislation to secure the restitution and/or compensation for property loss by victims of Nazi persecution and property loss by communal organizations and institutions during the National Socialist era to Nazi victims or their heir(s), irrespective of the current citizenship or place of residence of victims or their heir(s) or the relevant successor of communal property.

RESOLUTION ON STRENGTHENING TRANSPARENCY AND ACCOUNTABILITY IN THE OSCE

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. Recalling the resolution on "Correcting the Democratic Deficit of the OSCE", adopted at the Eighth Annual Session of the OSCE Parliamentary Assembly in St. Petersburg in 1999;

2. Welcoming the strengthening of the parliamentary dimension of the OSCE, as demonstrated by the increased involvement of parliamentarians in the work of the OSCE and in their increased contribution to the promotion and implementation of OSCE principles and commitments;

3. Noting that the Parliamentary Assembly has also developed its Rules and practices to fit more effectively to contributing to the efforts of the OSCE and expects the new Winter Meeting to serve as a useful forum for dialogue between the governmental and parliamentary OSCE;

4. Emphasizing the necessity of democratic oversight, transparency and accountability as essential elements in all political activities on local, national and international levels alike;

5. Pointing out that such oversight, transparency and accountability is possible only through the involvement of elected members of the community and that also for this reason a strong and active parliamentary dimension is in the best interest of the OSCE;

6. Noting that in this respect the OSCE is still lagging behind some other international organizations and institutions, such as the Council of Europe and the European Union,

The OSCE Parliamentary Assembly

7. Re-iterates its proposals and recommendations included in the resolution on "Correcting the Democratic Deficit of the OSCE", adopted at the Eighth Annual Session;

8. Emphasizes the proposal that before making major decisions, to be defined in future consultations, the Ministerial Council should take into account the opinion of the Parliamentary Assembly and explain how it has affected the result,; and suggests that a similar procedure be agreed concerning decisions taken by other OSCE bodies;

9. Recommends that as long as the OSCE complies with the strict consensus rule it must not be possible to participate in the decision-making process secretly and that objections to any proposal must be made known to any interested OSCE participating State or OSCE Institution;

10. Proposes that all OSCE Institutions consult regularly as to how to promote and enhance co-operation and exchange of information concerning their activities;

11. Calls for the reports of external and internal auditors of the OSCE to be made available to the Parliamentary Assembly in a timely manner;

12. Suggests that the Standing Committee appoint an ad hoc Committee, in accordance with Rule 33.5, to monitor the implementation of this resolution and to promote transparency and accountability in the OSCE.

RESOLUTION ON THE SITUATION IN UKRAINE

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Concerned* about the current political situation in Ukraine;

2. *Expressing* concern about the potential loss of momentum in undertaking critical economic and political reforms in Ukraine as a result of the dismissal of the reformist government of Viktor Yushchenko;

3. *Disturbed* that the criminal investigation into the murder of journalist Georgiy Gongadze has been obstructed by authorities and has not been carried out in accordance with the rule of law;

4. *Concerned* that the process of democratization and entrenchment of the rule of law in Ukraine is undergoing a reversal;

The OSCE Parliamentary Assembly

5. *Appeals* for the investigation into the murder of Georgiy Gongadze to be reopened;

6. *Recommends* President Kuchma and the Parliament of Ukraine to restore a policy of political and economic reform so that Ukrainians could continue to benefit from the economic and social benefits achieved last year.

RESOLUTION ON MOLDOVA

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Recalling* the resolutions on Moldova and on 'the Ilascu Group', adopted at the Ninth Annual Session of the OSCE Parliamentary Assembly in Bucharest in 2000;

2. *Recognizing* the positive significance of the direct dialogue, now conducted monthly, between the Moldavian and Transdnestrian leadership, including the Parliament;

3. *Noting* the importance of the endeavour, as established in their Joint Declaration of 9 April 2001, to seek the earliest possible preparation and signing of a final document on the comprehensive settlement of the Transdnestria question and an agreement on confidence-building measures and mutual and external guarantees;

4. *Welcoming* the willingness of the Parties to continue the negotiations, as further evidenced in particular by the participation of their representatives in the work of the Seminar on Self-government, held by the OSCE Parliamentary Assembly in Helsinki and Mariehamn on 28-31 May 2001;

5. *Welcoming* the intermediary efforts of the Russian Federation, Ukraine and the OSCE and their readiness to do their utmost to assist the Parties in working out mutually acceptable solutions;

6. *Regretting* the as yet insufficient progress in the process of political settlement of the Transdnestria question;

7. *Welcoming* the release of Mr. Ilie Ilascu from prison in Transdnestria;

The OSCE Parliamentary Assembly

8. *Reiterates* its concerns and proposals included in the resolution on Moldova, adopted at the Ninth Annual Session in Bucharest;

9. *Acknowledges* that overcoming the present economic crisis in Moldova requires equal conditions and increased cooperation over the river Nistru;

10. *Emphasizes* that the economic crisis is the main cause of the severe social problems and alarming growth of crime, including illegal trafficking in human beings and corruption;

11. *Repeats* its appeal to all parties involved to respect their previous agreements and commitments and to work for their complete implementation speedily and in a transparent manner;

12. *Emphasizes* the importance of agreeing on confidence building measures in the Security Zone, such as enhancing military transparency, reducing the number of control posts, instituting mobile inspection and observation patrols, as well as verified withdrawal of armoured vehicles;

13. *Encourages* the OSCE to continue its efforts to help bring about a peaceful solution to the crisis, including finding and providing guarantees to the settlement to be agreed concerning the status of Transdnestria;

14. *Welcomes* the recent exchange of letters between Russian Deputy Defence Minister Vladimir Isakov and the Head of the OSCE Mission to Moldova relating to the procedure for withdrawal of the Russian troops from the Transdnestrian region and to its financing from the OSCE Voluntary Fund, together with the signing of the tripartite protocol through representatives of the OSCE, the Russian Federation and Transdnestria on joint work on the disposal of armaments whose service life has expired;

15. *Urges* the OSCE participating States, and international financial institutions in particular, to cooperate with authorities and business enterprises in Moldova, and also work within the framework of the Stability Pact for South eastern Europe, to support economic development on both sides of river Nistru by promoting investments and developing infrastructure;

16. *Appeals* to the leadership in Transdnestria to release also other members of the "Ilascu Group";

17. *Reconfirms* the OSCE Parliamentary Assembly's commitment to continue working for a just and peaceful resolution of the conflict by facilitating dialogue between the parties and therefore obliges the Assembly's Parliamentary Team on Moldova to continue to work for the

fulfilment of its mandate, and to examine and identify the means of overcoming the current economic crisis and incorporating Moldova in European economic and political structures;

18. Urges the governments of the participating States to implement the appropriate measures so that trade between economic actors on either side of the river Nistru does not facilitate the emergence of organized crime structures, encourage

the creation of unlawful entities or undermine the territorial integrity of the Republic of Moldova;

19. Asks the ad-hoc Committee on Moldova to consider the possibility of forming a group of advisory experts to identify the main economic factors hampering the reintegration of Transdnistria into the Republic of Moldova and those facilitating such reintegration, and to suggest the political strategies to be promoted in this regard.

RESOLUTION ON DEVELOPMENTS IN THE NORTH CAUCASUS

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Reiterating* its grave concern regarding the continuing armed conflict in the North Caucasus region of the Russian Federation;

2. *Disappointed* that since the passage of the OSCE Parliamentary Assembly Bucharest 2000 Declaration regarding developments in the North Caucasus, the conflict continues to take the lives of combatants and innocent non-combatants alike;

3. *Deeply disturbed* at the discovery of mass graves in Chechnya containing the bodies of non-combatants;

4. *Noting* that even ethnic Chechen political leaders who support the position of the Russian government with respect to separation from the Russian Federation have criticized the excessive force used by Russian military personnel against civilians in Chechnya;

5. *Considering* that with every day of continued violence and loss of life the necessity of dialogue between contending sides becomes more obvious;

6. *Recalling* Principle IV of the Helsinki Final Act that obliges participating States to respect the territorial integrity of each of the participating States, and reiterating the Parliamentary Assembly's commitment to that principle;

7. *Condemning* anew terrorism and human rights violations in all their forms;

8. *Again calling* attention to paragraph 36 of the OSCE Code of Conduct on Politico-Military Aspects of Security, which states, "If recourse to force cannot be avoided in performing internal security missions, each participating State will ensure that its use must be commensurate with the needs for enforcement. The armed forces will take due care to avoid injury to civilians or their property;"

9. *Observing* that the UN Commission on Human Rights has again, as it did last year, addressed the issue of the Chechen conflict, and specifically expressed concern about "widespread violence against civilians and alleged vio-

lations of human rights and humanitarian law, in particular forced disappearances, extrajudicial, summary or arbitrary executions, torture, arbitrary detentions, ad hoc detention locations and continued abuses and harassment at checkpoints by Russian State agents in the Republic of Chechnya of the Russian Federation";

10. *Welcoming* the statement by Russian Prosecutor-General Ustinov that "no offence or human rights violation will escape notice" and the commitment of the Prosecutor's office to investigate the murder of persons found in the above-mentioned mass graves;

11. *Condemning* terrorist acts carried out by Chechen fighters against civilians in Chechnya who support the position of the Russian government regarding separation from the Russian Federation;

12. *Commending* the efforts of the OSCE observer mission in Georgia as it monitors the Georgian-Russian border in an effort to keep the conflict from expanding beyond the borders of Chechnya;

The OSCE Parliamentary Assembly

13. *Urges* all contending parties to seek a political solution to the conflict in accordance with international law and the will of all peoples concerned;

14. *Urges* the government of the Russian Federation to ensure that its military command enforces the basic tenets of humanitarian law during armed conflict and international agreements to which the Russian government is signatory;

15. *Welcomes* in this respect the close cooperation between the Russian Federation and the Council of Europe aimed at the restoration of the rule of law, respect of human rights and democracy in Chechnya, as reflected in the consultative expert assistance of three Council of Europe experts working in the Office of Mr. Kalmanov, and in setting up of a joint working group of the Council of Europe Assembly and the Russian

State Duma to monitor the implementation of recommendations by the Council of Europe's Parliamentary Assembly on Chechnya and to present regular progress reports;

16. Urges again participating States to take effective measures to prevent any assistance to terrorist and extremist forces in Chechnya and to strengthen their co-operation in fighting international terrorism;

17. Reiterates its belief, as expressed in the Concluding Document of the 1999 Istanbul OSCE, that a political solution to the conflict is essential, and that the assistance of the OSCE would contribute to achieving that goal;

18. Welcomes the return of the OSCE Assistance Group to Chechnya and expresses its expectation that the Assistance Group – on the basis of its 1995 mandate – will be able to promote the peaceful settlement of the crisis and stabilization of the situation in the Chechen Republic;

19. Commends the efforts of the above-mentioned OSCE observer mission on the Georgian-Russian border;

20. Continues to call upon all parties in the conflict to observe assiduously and conscientiously the territorial integrity of all sovereign states in the region and to refrain from any actions that might contravene that territorial integrity or undermine regional security;

21. Welcomes the signing of the Memorandum of Understanding between the Russian Federation and the OSCE on 13 June 2001 and the return of the OSCE Assistance Group to Chechnya;

22. Reiterates its belief, as expressed in the Concluding Document of the 1999 Istanbul Summit, that a political solution to the conflict is essential and that the Assistance Group can contribute to achieving this goal on the basis of the April 1995 mandate.

RESOLUTION ON COMBATTING CORRUPTION AND INTERNATIONAL CRIME IN THE OSCE REGION

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Recognizing* that widespread corruption endangers the stability and security of societies, undermines democracy and jeopardizes the social, political and economic development of a society;

2. *Understanding* that corruption facilitates criminal activities, such as money laundering, trafficking in human beings, drugs and weapons, hinders economic development, inflates the costs of doing business, and undermines the legitimacy of the government and public trust;

3. *Noting* the particularly alarming levels of corruption found in conflict zones ruled by separatist regimes which, requiring for their self-preservation large amounts of money that cannot be obtained by legal means, tend to be financed and backed by organized criminal groups specializing in trafficking in drugs and weapons and kidnapping;

4. *Remembering* that the Assembly's St. Petersburg Declaration called for ministerial review of practical forms of cooperation to combat corruption and organized crime and efficient cooperation among participating States and with international organizations in this effort;

5. *Recalling* that the Istanbul Summit recognized that corruption poses a great threat to the OSCE's shared values and that the participating States have pledged to strengthen their efforts to combat corruption;

6. *Noting* that the Assembly's Bucharest Declaration identified good governance as a precondition for sustainable development and inter-regional cooperation and called upon the OSCE to give appropriate attention to its economic dimension in order to support the development of a transparent and stable legal system in the economic sphere throughout the OSCE area;

7. *Welcoming* the Report on the OSCE Contributions to International Efforts to Combat Corruption, presented to the 8th OSCE Ministerial Council, which concluded that efforts to

address corruption and promote the rule of law should be stepped up across all dimensions of the OSCE;

8. *Noting* the contribution of the Nantes Parliamentary Conferences on Subregional Economic Cooperation Processes to efforts to combat corruption and organized crime in the OSCE space;

9. *Recognizing* international efforts to combat corruption undertaken by the OECD, Council of Europe and the United Nations and urging continued OSCE cooperation and coordination with these organizations;

10. *Commending* the Ninth Meeting of the OSCE Economic Forum for its focus on Transparency and Good Governance in Economic Matters and efforts to develop practical ways in which the OSCE participating States and institutions can foster sustainable economic development by implementing good governance practices in both the public and private sectors;

11. *Praising* the work of the Office of the Coordinator for Economic and Environmental Activities for its work in promoting transparency and good governance, particularly the drafting of the Transparency Action Plan;

12. *Commending* the work of the OSCE institutions and field missions in enhancing public awareness, coordinating with local, regional and international organizations, and promoting public/private partnerships in the fight against corruption and organized crime;

13. *Recognizing* the importance of specialized education in the development of good and effective governance at all levels;

The OSCE Parliamentary Assembly

14. *Urges* the OSCE participating States and OSCE institutions to strengthen their efforts to promote transparency and accountability through support for independent and pluralistic media; promoting financial disclosure by public officials, political parties, and candidates for

public office; opening budgeting processes with effective internal control systems and suitable financial management systems, and financial and compliance reporting;

15. *Supports* the establishment of audit offices, inspectors general offices, third party monitoring of government procurement processes, and anti-corruption agencies;

16. *Encourages* our national parliaments to ensure transparency and openness in the legislative process, including public access to debate and open committee hearings, to establish and enforce parliamentary rules of ethics, ensure effective oversight of government agencies and provide whistle-blower protection;

17. *Supports* the strengthening of independent national judiciaries, the criminalization of corruption and promotion of effective law enforcement agencies that prosecute corruption;

18. *Encourages* business practices that promote transparent, ethical and competitive behavior in the private sector through the development of an effective legal framework for commerce, including anti-bribery laws, commercial codes that incorporate international standards for business practices and protection of intellectual property rights;

19. *Encourages* the development of public administration curricula in universities and cooperation between universities and other educational institutions to that end;

20. *Urges* the OSCE participating States to continue to promote free and fair national, state and local elections, foster public participation in the legislative process and public access to government information and engage civil society in the fight against corruption;

21. *Urges* all OSCE participating States to take decisive measures for the conduct of free and fair elections in conflict zones subject to the right of the entire population living in the places concerned before the conflict to take part in the elections, as a prerequisite for combating corruption and organized crime;

22. *Asks* the participating States to consider ratification and implementation of existing anti-corruption related international agreements;

23. *Calls upon* the OSCE participating States to financially and politically support effective, professional law enforcement agencies in their fight against organized crime;

24. *Calls upon* the participating States further to intensify cooperation in combating international terrorism, organized crime, drug trafficking and arms smuggling;

25. *Supports* regional cooperation, particularly among law enforcement agencies, in the battle against transborder criminal activities;

26. *Urges* the 2001 Bucharest Ministerial Council to consider practical means of promoting cooperation among the participating States in combating corruption and international crime.

RESOLUTION ON SOUTH-EAST EUROPE

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Noting* historic changes in the Federal Republic of Yugoslavia and the Republic of Croatia that have fundamentally altered the political landscape in Southeast Europe in recent years, with the death Franjo Tudjman on December 10, 1999 and the removal of Slobodan Milosevic from power on October 5, 2000;

2. *Acknowledging* prospects for a new era of peace and stability in Southeast Europe with democratically-elected governments in Belgrade and Zagreb;

3. *Deeming* the most recent parliamentary elections in Albania to constitute a further step towards the consolidation of democracy in that country;

4. *Viewing* violence in the Former Yugoslav Republic of Macedonia and the continued violation of minority rights in Kosovo and Bosnia and Herzegovina as serious and significant threats to the security and prosperity of the region at large;

5. *Reiterating* the need for confidence and security building measures between former hostile forces in the region;

6. *Emphasizing* the legally binding obligation of States to cooperate fully with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, and the critical need for them to do so promptly and unreservedly;

7. *Reaffirming* the need to implement in good faith United Nations Security Council resolution 1244 for a settlement of the situation in Kosovo, Federal Republic of Yugoslavia;

8. *Viewing* the Stability Pact, the Southeastern Europe Cooperative Initiative and other regional bases for cooperation as essential for the long-term recovery, stability and integration of the region into European structures;

9. *Expressing* outrage over the increasingly prevalent reports of corruption and criminal activity, including migrant smuggling and the trafficking of women and children to prostitution;

10. *Noting* that non-governmental organizations throughout the region have played an abso-

lutely critical role as human rights monitors, civic election observers, independent news reporters, and developers of new generations of political and social leaders, despite obstacles designed to thwart their activities;

11. *Recognizing* the valuable role that OSCE Missions and other OSCE institutions have played in promoting peace, security and the construction of civil societies, and affirming the instrumental part that OSCE workers in Kosovo and other parts of the Balkans — whose safety is often jeopardized — continue to play;

12. *Recalling* the 2000 Bucharest Session, which mandated the Kosovo Democracy Team to contribute to the construction of a democratic and civil society in Kosovo;

13. *Welcoming* the significant activities undertaken by the Members of the Team to transfer their experience of communication as democratic leaders in pluralistic and democratically structured society;

14. *Noting* the fact that the majority of the population in Kosovo are either children or young adults growing up in and adapting to a society where the rule of law and human rights are not fully respected and where they have no real prospects of education and vocational training;

15. *Condemning* the ongoing violence, including domestic and sexual violence against women and children, and deeply concerned by the large number of abandoned babies;

The OSCE Parliamentary Assembly

16. *Welcomes* the participation of the Federal Republic of Yugoslavia in the OSCE;

17. *Congratulates* the citizens of the Federal Republic of Yugoslavia on their courageous decision to embrace democracy and the rule of law in the September 24, 2000 presidential elections by voting in favour of Dr. Vojislav Kostunica and publicly denouncing the Milosevic regime;

18. *Commends* the new governments of the Federal Republic of Yugoslavia and Serbia on undertaking a critical reform agenda since the

country's October 2000 presidential elections and December 2000 parliamentary elections;

19. *Recognizes* a number of outstanding challenges facing the Federal Republic of Yugoslavia as government officials continue their efforts to implement political and economic reforms and build the country's democratic institutions, including: ongoing action by Albanian extremists in southern Serbia and the Presevo Valley; an energy crisis; a troubled economy; questions surrounding the status of Montenegro and Kosovo; high unemployment rates; and the presence of more than 800,000 refugees from Croatia and Bosnia, and 200,000 refugees from Kosovo;

20. *Acknowledges* significant work done to encourage respect for the rule of law and minority rights in the Former federal Republic of Yugoslavia, including: the arrest and detainment of Slobodan Milosevic; passage of an amnesty law by the Serbian Parliament facilitating the release of many Kosovar Albanians held in Serbian prisons; and the release of the 143-member 'Djakovica Group'—men from the Kosovo town of Djakovica who were wrongly convicted on charges of terrorism in 1999;

21. *Urges* the Federal Republic of Yugoslavia to review the cases of more than 100 ethnic Albanians who remain in Serbian prisons and quickly facilitate the release of those who are wrongly held in prison;

22. *Supports* the need to resolve the task of searching for missing persons;

23. *Commends* the restraint exercised by the Yugoslav Army in southern Serbia and its cooperation with KFOR troops in the region in an effort to create in an environment in southern Serbia conducive to the development of a multi-ethnic society;

24. *Encourages* Yugoslav officials and members of the Serb military to continue to exercise this restraint and respect the rights of minorities in southern Serbia and the Presevo Valley, particularly as violence continues in neighboring Former Yugoslav Republic of Macedonia and along the border with Kosovo;

25. *Recognizes* ongoing initiatives in the Republic of Croatia to reform political, financial and judicial institutions, in an effort to move beyond a decade of life under Tudjman and more than forty years of Communist rule in Tito's Yugoslavia;

26. *Applauds* the high level of cooperation between the Croatian government and the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia;

27. *Notes* work done by the Federal Republic of Yugoslavia government to implement the Dayton Accords and cooperate with the Hague Tribunal;

28. *Underlines* the importance of adhering to the Dayton Peace Agreement, including its protocols on disarmament and confidence- and security-building measures;

29. *Urges* the Governments of Yugoslavia, Serbia and the Republika Srpska entity of Bosnia and Herzegovina, given mixed compliance records compared with others in the region, to cooperate fully and unreservedly with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, including through: the immediate arrest of all persons who have been indicted by the Tribunal but remain at large in the territory which they control; the granting of direct access by Tribunal prosecutors to requested documents and archives and any officials where necessary for the investigation and prosecution of crimes under the Tribunal's jurisdiction;

30. *Calls* upon the States in the region to intensify regional cooperation, to which the Stability Pact is particularly committed;

31. *Urges* the Serbian Parliament to pass and the Yugoslav President to support an extradition law that will allow for the transfer of indicted war criminals to the Hague;

32. *Believes* conflict in the Former Yugoslav Republic of Macedonia and southern Serbia has the potential to destabilize the entire region;

33. *Opposes* ethnic Albanian groups in the Former Yugoslav Republic of Macedonia, Kosovo and southern Serbia who have instigated violence this past year, condemns repeated acts of terrorism in the Former Yugoslav Republic of Macedonia, and calls upon the legitimate political representatives of Macedonians, Albanians and other ethnic groups in the Former Yugoslav Republic of Macedonia to focus on continued political dialogue — and not violence — to resolve pressing issues and grievances of ethnic minorities;

34. *Reiterates* its full attachment to the territorial integrity and sovereignty of the Former Yugoslav Republic of Macedonia, which must be respected in the interest of all its citizens and for the stability of the region.

35. *Condemns* the actions of Albanian extremists responsible for the continuation of an environment in Kosovo, including incidents of violence and destruction, which make it difficult for members of all ethnic communities in the province to live safely and move about freely, and calls

upon all citizens of Kosovo to respect human rights and the rule of law;

36. *Calls* upon all parties, including UNMIK, to address the tensions existing in Mitrovica;

37. *Expresses* alarm at the continued destruction of Serbian Orthodox Churches and other places of worship in Kosovo, and condemns attacks against those attempting to rebuild mosques and other religious sites in Bosnia and Herzegovina that were destroyed during the war;

38. *Urges* UNMIK and the OSCE Mission in Kosovo to do all that they can to ensure the safety of their workers, who continue to demonstrate dedication to their jobs while performing in difficult and often dangerous circumstances;

39. *Expresses support* for the initiative to conclude an agreement between the countries of the region which would ensure strict observance of the generally accepted basic principles of inter-State relations, primarily the mutual recognition of sovereignty and territorial integrity;

40. *Encourages* full implementation of the Stability Pact, particularly progress on the Quick Start Infrastructure Projects, to serve as a vehicle to promote economic development, democratization, security, respect for human rights and confidence building in the region;

41. *Calls* upon the international community to strengthen its efforts to promote peace, stability and security in the region, encouraging UNMIK, OHR, KFOR and SFOR to work diligently to carry out their missions in accordance with their mandates in an effort to quell and contain violence in the region and bring about a new era of hope and prosperity in south-eastern Europe;

42. *Urges* all countries in the region to enact and enforce laws which punish those responsible for enslaving women and children in the sex trade and provide protection to those who are victimized in this trade, and for those international organizations and participating States present in the region to ensure that their personnel do not, as clientele, encourage this trade;

43. *Urges* the international community, governments and relevant non-governmental organizations to intensify their cooperative work in resolving the thousands of cases of missing persons which still exist;

44. *Recognizes* contributions made by the majority of the men and women who honorably and respectfully serve as part of the UN police force in southeast Europe, as well as other international police forces in the region, but calls upon the international community to meet police force commitments in Kosovo and Bosnia and Herzegovina, and provide high-quality training for and adequate oversight of these forces;

45. *Commends* the men and women from more than thirty countries serving in military peace-keeping forces in southeast Europe, with nearly 50,000 KFOR troops and 20,000 SFOR troops in the region.

46. *Draws attention* to the problems of domestic violence and child abandonment in Kosovo, and calls on the relevant authorities and representatives of the international community in Kosovo to make a priority of addressing these problems, including through: (1) the development of legal measures and law enforcement and the provision of adequate shelters to protect domestic violence victims; (2) the improvement of care facilities for abandoned babies and of the system for their legal adoption; and (3) the raising of public awareness in Kosovo of both these problems in order to curb their further growth.

47. *Urges* all participating States to support Kosovo, through the OSCE and other relevant institutions of the international community, in the consolidation of peace and the building of a civil society based on the rule of law;

48. *Proposes* establishing programmes aimed at preventing violence and furthering women's rights and birth control, promoting sex education in schools, providing information, emphasizing the responsibilities of both women and men and facilitating family planning;

49. *Encourages* the Kosovo Democracy Team to implement its mandate and also agrees to an extension of its working area with a view to achieving a lasting regional solution of the situation in South-Eastern Europe;

50. *Appeals* to all communities, parties and citizens of Kosovo to participate in the forthcoming election in Kosovo in November 2001.

RESOLUTION ON THE PREVENTION OF TORTURE, ABUSE, EXTORTION OR OTHER UNLAWFUL ACTS

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Noting* the commitment made in the 1999 Charter for European Security by the participating States to eradicate torture and cruel, inhuman and/or degrading treatment or punishment throughout the region, to provide in law and practice procedural and substantive safeguards and remedies to combat these practices, and to assist the victims of such treatment and cooperate with relevant international organizations and non-governmental organizations;

2. *Recognizing* the commitment made in the 1994 Budapest Document for participating States to inquire into all alleged cases of torture and to prosecute offenders;

3. *Recalling* the 1990 Copenhagen Document which recognized that vigorous democracy depends on the existence of a range of institutions, including law enforcement entities, and the sharing of information, ideas and expertise regarding such institutions strengthens democratic values and practices;

4. *Noting* again that States should ensure that education and information regarding the prohibition of torture are fully included in the training of police, law enforcement personnel or any others who may be involved in the custody, interrogation or treatment of any individual who is arrested, detained or imprisoned and welcoming the efforts undertaken in some countries to improve and increase such training;

5. *Understanding* that an important component of the comprehensive concept of security is the fundamental service provided by local police authorities in the protection of a free society and the basic human rights of individuals;

6. *Recalling* the commitment made in the 1989 Vienna Concluding Document that participating States must ensure that all individuals in detention or incarceration will be treated with humanity and with respect for the inherent dignity of the human person;

7. *Affirming* that individuals, including labour migrants, require and deserve protection by law enforcement officials and need the confidence that the authorities are not themselves agents of torture, abuse, extortion, or other unlawful acts;

8. *Disturbed* by the prevalence of rape of prisoners by prison officials or other prisoners, which is tolerated for the purpose of intimidation and abuse;

9. *Concerned* about the ongoing use of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment despite the commitment made in the 1989 Vienna Document by participating States to take effective legislative, administrative, judicial and other measures to prevent and punish such practices;

10. *Recalling* that incommunicado detention facilitates torture and may constitute, in and of itself, a form of cruel, inhuman or degrading treatment;

11. *Concerned* that race or ethnicity may be used, instead of actual evidence, as a means of targeting minorities for stops, searches, investigations, arrests and convictions and believing that such practices severely erode community confidence in police and other law enforcement bodies;

12. *Noting* the increased role the OSCE is playing in the provision of training to police cadets in a new and democratic context;

The OSCE Parliamentary Assembly

13. *Urges* all participating States to ensure the enactment and enforcement of laws and regulations which allow a detained person to register a complaint regarding his or her treatment, in particular when torture or other cruel, inhuman or degrading treatment is alleged, and provides for the investigation and conviction of authorities when it is shown that such practices have been employed;

14. Calls upon the participating States to treat confessions or other evidence obtained through the use of torture, or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment as inadmissible in courts of law or legal proceedings;

15. Implores participating States to encourage the development of treatment centers for victims of torture or other cruel, inhuman or degrading treatment and to protect medical personnel for their role in documenting and treating torture and other forms of abuse by police and other law enforcement officials;

16. Calls upon all participating States to prohibit, in law and in practice, incommunicado detention;

17. Urges all participating States to prohibit acts of violence, including rape, by law enforcement officials, prisoners or other detained individuals;

18. Condemns the practice of racial or ethnic profiling by police and other law enforcement agencies and urges the participating States to take steps to prohibit this insidious practice and provide effective remedies to combat such profiling;

19. Encourages the OSCE to build upon its work to ensure that human rights protection becomes an element of its police cadet training;

20. Deplores the tragic loss of human life that has recently occurred in the course of hunger strikes in Turkish prisons, expresses its concern about the continued practice of holding prisoners in isolation in Turkish prisons, and urges the Turkish Government to speed up implementation of recently announced measures, including the amendment of Section 16 of the Anti-Terror Act, aimed at reducing the scope of such practice.

**RESOLUTION ON SUPPORTING THE ACTIVITY OF THE SECI REGIONAL CENTER
FOR COMBATING TRANS-BORDER CRIME**

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. Recognizing the establishment of the South-eastern Europe Cooperative Initiative (SECI) Regional Center for Combating Trans-border Crime in May 1999 in Bucharest, Romania, to enlarge and diversify regional cooperation within SECI through fighting transnational crime in Southeastern Europe;

2. Recognizing that SECI Center has expanded its participating countries from 9 to 11 to include Romania, Moldova, Bulgaria, Turkey, Greece, Albania, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, Bosnia and Herzegovina, Croatia, Slovenia, Hungary, and that the accession of

Federal Republic of Yugoslavia to SECI in 2000 gives it the opportunity of joining SECI Center;

3. Recognizing that SECI is having an immediate and direct impact on addressing transnational crimes including human trafficking, narcotics, organized crime and Customs fraud, which affect the region and other OSCE participating States;

The OSCE Parliamentary Assembly,

4. Urges the OSCE participating States to consider supporting the SECI Center and providing assistance to improve and expand its mission and operations.

RESOLUTION ON FREEDOM OF THE MEDIA

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Remembering* that the Helsinki Final Act emphasizes the essential and influential role of the press, radio, television, cinema and news agencies, and of the journalists working in these fields;

2. *Noting* the role of a free press in creating a civil democratic society, protecting and guaranteeing basic human rights, averting ethnic conflicts and settling existing ones;

3. *Recalling* our agreement at Helsinki to facilitate wider dissemination of information of all kinds, to encourage co-operation in the field of information and the exchange of information with other countries, and to improve the conditions under which journalists from one participating State exercise their profession in another participating State;

4. *Reaffirming* our commitment at Helsinki to improve working conditions for journalists, including increased opportunities to communicate personally with their sources, organizations and official institutions, and that the legitimate pursuit of their professional activity will neither render journalists liable to expulsion nor otherwise penalize them;

5. *Remembering* the Copenhagen Concluding Document commitment to freedom of expression, including the right to communicate, to express opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority, regardless of frontiers;

6. *Noting* the International Press Institute study on press freedom violations which indicates that, of the 55 OSCE participating States, with a total population of over 1.1 billion people, only 12 countries had no press freedom violations recorded in 1999—2000;

7. *Understanding* that, in 1999—2000, 27 journalists were murdered in OSCE participating States, 64 were imprisoned and 160 assaulted;

8. *Recalling* that the OSCE Representative on Freedom of the Media, the UN Special Rapporteur on Freedom of Opinion and Expression, and

the OAS Special Rapporteur on Freedom of Expression issued the following joint statement on December 1, 2000:

”Attacks such as the murder, kidnapping, harassment of and threats to journalists and others exercising their right to freedom of expression, as well as the material destruction of communications facilities, pose a very significant threat to independent and investigative journalism, to freedom of expression and to the free flow of information to the public. States are under an obligation to take adequate measures to end the climate of impunity, and such measures should include devoting sufficient resources and attention to preventing attacks on journalists and others exercising their right to freedom of expression, investigating such attacks when they do occur, and bringing those responsible to justice and compensating victims.”

9. *Expressing* outrage at the murder of El Mundo journalist José Luis Lopez de Calle for his outspoken opposition to the Basque terrorist group ETA;

10. *Appalled* by the kidnapping and murder of Géorgiy Gongadze whose investigative writings exposed a secretive political and business environment in Ukraine, and the unconvincing conclusion of the investigation which has not been carried out in a manner consistent with the rule of law;

11. *Urging* Yugoslav and Serbian authorities to find and prosecute the killers of Dnevni Telegraph editor, Slavko Curuvija;

12. *Concerned* about the use of government authorities to seize documents from and harass the staff of Russia’s NTV, the only independent television station to broadcast nationally;

13. *Concerned* that, particularly in Central Asia and in Belarus, independent and opposition media are either not tolerated at all by governments, or work under extremely difficult conditions;

14. *Considering* the role of free, comprehensive and reliable information in the process of comprehending and taking objective decisions; emphasizing the particularly acute need for the aforesaid in areas both of open and of dormant conflicts, for example Abkhazia, Georgia;

15. *Citing* these deaths and actions against independent media as examples of the deterioration of participating States' commitment to freedom of the press, and the concomitant obligation to protect journalists;

The OSCE Parliamentary Assembly

16. *Calls upon* the participating States to reinvigorate their efforts to implement their commitments regarding freedom of expression and free media, and to actively support media independence and pluralism;

17. *Calls upon* the OSCE participating States to take decisive steps to ensure that nobody, separatist regimes included, hinders the spread of free information throughout the OSCE area, including conflict zones, thereby affording the population genuine freedom of choice;

18. *Calls for* the elimination of all defamation

and insult laws which aim specifically to shield public officials from criticism, believing that such laws severely inhibit free expression and open public debate, and contravene commitments to freedom of expression contained in OSCE and other international agreements;

19. *Supports* the efforts of the OSCE Representative on Freedom of the Media to publicly and actively promote free and independent media and to engage the governments of the participating States on this issue;

20. *Reiterates* its strong recommendation, as in the Bucharest Declaration of our Assembly, that greater transparency be applied to OSCE institutions in order to increase public awareness of OSCE activities and calls upon the Permanent Council to open its meetings to the public;

21. *Calls upon* the members of the OSCE Parliamentary Assembly to work to ensure that their relevant national laws, regulations, practices and policies conform with their obligations under international law and are brought into harmony with OSCE commitments on freedom of expression and free media.

RESOLUTION ON ABOLITION OF THE DEATH PENALTY

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Recalling* the introduction of the issue of capital punishment to the catalogue of OSCE human dimension commitments by the 1989 Vienna Concluding Document and the 1990 Copenhagen Document;

2. *Recalling* paragraph 100 of the St. Petersburg Declaration of the OSCE Parliamentary Assembly of 1999 and paragraph 119 of the Bucharest Declaration of the OSCE Parliamentary Assembly of 2000;

3. *Noting* that the death penalty is an inhuman and degrading punishment, an act of torture unacceptable to States respecting human rights;

4. *Noting* that the death penalty is a discriminatory and arbitrary punishment and that its application has no effect on trends in violent crime;

5. *Noting* that, in view of the fallibility of human justice, recourse to the death penalty inevitably carries a risk that innocent people will be killed;

6. *Noting* that since the end of the Second World War, the number of abolitionist countries has steadily increased and that 108 of the 189 Members of the United Nations have abolished the death penalty *de jure* or *de facto*;

7. *Noting* that within the OSCE 10 of the 55 participating States nevertheless continue to apply the death penalty;

8. *Recalling* the provisions of Protocol No. 6 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, which prohibits Member States from applying the death penalty;

9. *Recalling* the provisions of the Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights of 1989, and the World Conference on Capital Punishment held in Strasbourg in 2001 as well as the Additional Protocol No. 6 to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms aiming at the universal abolition of the death penalty;

10. *Welcoming* the ratification of the Additional Protocol No. 6 to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms by the governments of Albania, Georgia, Poland, and Ukraine;

11. *Welcoming* the unbroken trend towards abolition of the death penalty within the OSCE area;

12. *Deeply concerned* about the fact that in the year 2000 people have been sentenced to death in Armenia, Belarus, Federal Republic of Yugoslavia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkey, United States of America, and Uzbekistan;

13. *Alarmed* about the fact that executions have taken place in at least four participating States during the years of 1999 and 2000, namely in Belarus, Kazakhstan, United States of America, and Uzbekistan;

14. *Anxious* to bring about the universal abolition of the death penalty as soon as possible;

The OSCE Parliamentary Assembly,

15. *Condemns* all executions wherever they may take place;

16. *Calls upon* participating States applying the death penalty to declare an immediate moratorium on executions;

17. *Encourages* the participating States that have not abolished the death penalty to respect safeguards protecting the rights of those facing the death penalty as laid down in the UN ECOSOC Safeguards;

18. *Urges* the participating States to comply with international law prohibiting the imposition of the death penalty on persons below eighteen years of age at the time of the crime, and on persons who are mentally impaired and calls upon the government of the United States of America to withdraw its reservation to Article 6(5) of the International Covenant on Civil and Political Rights;

19. *Urges* those participating States that have not yet done so to sign and ratify without hesita-

tion the 2nd Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights;

20. Calls upon the parliaments of Armenia, Azerbaijan, and the Russian Federation to ratify Additional Protocol No. 6 to the European Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

21. Calls upon the retentionist participating States to encourage ODIHR and OSCE Missions, in cooperation with the Council of Europe,

to develop activities aimed at raising awareness against recourse to the death penalty, particularly with media circles, law enforcement officials, policy-makers, and the general public;

22. Further encourages the activities of non-governmental organizations on the abolition of the death penalty;

23. Appeals to participating States that have not abolished the death penalty to do so without delay.

RESOLUTION ON COMBATting TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS

adopted by the Parliamentary Assembly of the OSCE 10 July 2001

1. *Recalling* that the 1991 Moscow Document and the 1999 Charter for European Security commit OSCE participating States to seek to end all forms of trafficking in human beings including through appropriate legislation and other measures;

2. *Bearing in mind* that this Parliamentary Assembly condemned trafficking in human beings in its 1999 St. Petersburg Declaration and 2000 Bucharest Declaration;

3. *Welcoming* the adoption of the OSCE Ministerial Council Decision of November 2000 on enhancing the OSCE's efforts to combat trafficking in human beings;

4. *Noting* that the Decision stressed the role of national parliaments in this objective, and underscoring that, pursuant to that Decision, OSCE participating States committed "to take necessary measures, including by adopting and implementing legislation, to criminalize trafficking in human beings, including appropriate penalties, with a view to ensuring effective law enforcement response and prosecution. Such legislation should take into account a human rights approach to the problem of trafficking, and include a provision for the protection of the human rights of victims, ensuring that victims of trafficking do not face prosecution solely because they have been trafficked";

5. *Welcoming* the adoption in December 2000 by the United Nations General Assembly of two additional protocols to the Convention against Transnational Organized Crime regarding the prevention, suppression and punishment of trafficking in persons, and the smuggling of migrants, appeals to participating States to ratify these texts and the Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child regarding the sale of children, child prostitution and child pornography;

6. *Deploring* the fact that, despite the increased international attention to the scourge of trafficking in human beings, each year millions of per-

sons around the world continue to be victimized through trafficking for commercial sexual exploitation and other forms of slavery or slavery-like conditions, in violation of their fundamental human rights;

7. *Noting* that the OSCE region includes source, transit and destination countries for trafficking operations and that each year many thousands of children, women and men are trafficked for exploitation in OSCE countries;

8. *Stressing* the role of national parliaments in the adoption of necessary legislation to combat trafficking in human beings and welcoming Articles 106 and 107 of the Bucharest Declaration of the Parliamentary Assembly regarding trafficking in human beings;

9. *Supporting* the efforts of the Stability Pact Task Force on Trafficking in Human Beings and appealing to participating States to play an active role in this respect;

The OSCE Parliamentary Assembly

10. *Deeply disturbed* that despite the repeated commitments to ensure adequate legal prohibitions against trafficking in human beings, existing laws in many OSCE participating States remain inadequate to deter trafficking, to bring traffickers to justice, and to protect their victims;

11. *Stresses once again* that the parliaments and governments of OSCE participating States must review their domestic laws to ensure that trafficking in human beings is established as a criminal offence and that penalties can be imposed that reflect the grievous nature of the offence while protecting the rights of trafficking victims;

12. *Appeals* to the governments of the participating States to establish national co-ordination and prosecution structures composed, where applicable, of representatives of the public authorities concerned, parliaments, non-governmental organizations and associations;

13. *Invites* governments to become more involved in the training of members of the author-

ities specializing in combatting trafficking in human beings;

14. Undertakes, together with the participating States, to urge non-governmental organizations and associations to heighten public awareness of the causes and consequences of trafficking in human beings, through information campaigns in the media and socio-economic initiatives in order to warn about and combat trafficking in human beings;

15. Encourages the establishment and strengthening of co-operation between participating States in order to harmonize their procedures regarding:

— the prosecution of the perpetrators of trafficking in human beings;

— legal, medical and psychological assistance to victims of trafficking in human beings;

— information and heightening of public awareness on the causes and consequences of the trafficking in human beings;

16. Welcomes the active commitment of non-governmental and other organizations or associations to combating trafficking in human beings and undertakes to co-operate with them.

RESOLUTION ON ENHANCING THE PARLIAMENTARY DIMENSION OF THE OSCE**adopted by the Standing Committee of the OSCE Parliamentary Assembly 9 October 2001**

The Standing Committee of the OSCE Parliamentary Assembly calls upon all National Delegations to initiate in their respective Parliaments a debate on how the Parliamentary Assembly could best fulfill its role within the OSCE. The aim of the debate would be to have the govern-

ments of the participating States recognize the role and status of the Parliamentary Assembly and to find proper ways for enhanced cooperation between the Parliamentary and Governmental branches of the OSCE.

DECLARATION SECURITY THROUGH SOLIDARITY

adopted by the Standing Committee of the OSCE Parliamentary Assembly 9 October 2001

Meeting in Sintra, Portugal, on 9 October 2001, we the members of the Standing Committee of Heads of Delegation of the Parliamentary Assembly of the Organisation for Security and Cooperation in Europe (OSCE) express our outrage over the criminal and unjustifiable terrorist attacks that took place in the United States of America on 11 September 2001. These tragic events demonstrate the need for an increased cooperation between the international organisations dealing with security matters.

We again reiterate our strong condemnation over the increasing number of murders perpetrated by various terrorist organisations in the OSCE area in the past years

We recall the commitments undertaken by all the OSCE participating States in Article 4 of the 1999 Istanbul Summit Charter: *"International terrorism, violent extremism, organised crime and drug trafficking represent growing challenges to security. Whatever its motives, terrorism in all forms and manifestations is unacceptable. We will enhance our efforts to prevent the preparation and financing of any act of terrorism on our territories and deny terrorists safe havens"*

We recall Paragraph 31 (Chapter III) of the *1993 Helsinki Declaration* of the OSCE Parliamentary Assembly: *[the OSCE Parliamentary Assembly] Condemns terrorism and violence in all forms as crimes against humanity and urges international cooperation to combat such terrorism and to bring about peaceful solutions to problems of minorities of all countries."*

We recall Paragraph 60 (Chapter III) of the *1994 Vienna Declaration* of the OSCE Parliamentary Assembly: *[the OSCE Parliamentary Assembly] condemns terrorism in all forms and urges international co-operation to combat such terrorism and to bring about peaceful solutions to problems of minorities of all countries.*

We recall Paragraph 6 (Chapter I) of the *2000 Bucharest Declaration* of the OSCE Parliamentary Assembly: *[the OSCE Parliamentary Assem-*

bly] recalls that international terrorism, racism, xenophobia, drug trafficking, violent extremism, organised crime and the illicit trafficking in arms and human beings have serious implications for democratic systems.

We express full support of Resolution 1373 (2001) adopted by the UN Security Council on 28 September 2001..

We recognize that terrorism, in any of its forms and manifestations, is today one of the greatest threats to security and co-operation in the OSCE area. Therefore

a. We strongly condemn all terrorist actions, practices and methods.

b. We recommend that the OSCE participating States agree upon a definition of terrorism and to elaborate on global strategies of a political, economic, social and cultural nature for fighting against this phenomenon avoiding the risk of identifying it with a specific religion or ethnic group.

c. We recommend the establishment of an international network of sub-regional centres for gathering information on terrorist activities and combating them.

d. We recommend to all the OSCE participating States to take concrete legislative measures in order to combat international terrorism and terrorists including the harmonisation of extradition procedures and greater control in the movement of suspect individuals and groups with a view to concluding a comprehensive international convention of fighting terrorism.

e. We recommend to all the OSCE participating States to adopt appropriate legislation for surveying the lines of financing terrorist activities and, also, for combating commercial activities which, even if carried in a legal framework, ultimately support terrorist activities.

f. We call on the Governments of the OSCE participating States to co-operate in order to bring promptly to justice all those responsible for terrorist actions stressing the refusal to ne-

gotiate with terrorist groups or under their pressure.

g. We recommend that the Governments of the OSCE participating States adopt the necessary legal measures to enhance the sharing and of information and co-operation among the intelligence, security and police services of the OSCE participating States and consider the establishment of rapid reaction forces.

h. We urge the Governments of the participating States of the OSCE to address the issue of combating international terrorism in the Declaration of the OSCE Ministerial Council to be held in Bucharest on 3 and 4 December 2001.

i. We welcome the initiative taken by the Chairmanship in Office of the OSCE to develop an OSCE wide plan of action for the fight against terrorism

Suomen ETYJ-valtuuskunta
00102 Eduskunta
puh. 09-4321
telefax: 09-432 3529
gunilla.carlander@eduskunta.fi
<http://www.eduskunta.fi>

<http://www.osce.org/>

Parliamentary Assembly of the OSCE
International Secretariat
Rådhusstraede 1, 1466 Copenhagen K, Denmark
puh. + 45 33 37 80 40
fax. + 45 33 37 80 30
e-mail: osce@oscepa.dk

